

BUPI

PROVISIONAL ANSWER KEY

Name of the post	Assistant Professor, Politics in Government Arts, Science & Commerce College, GES, Class-2 (Special Recruitment-PwD-Second Attempt)
Advertisement No.	94/2025-26
Preliminary Test Held On	23-06-2026
Que. No	001-200
Publish Date	29-06-2026
Last Date to Send Suggestion (s)	03-07-2026 (Till 04:00 PM)

THE LINK FOR ONLINE OBJECTION SYSTEM WILL START FROM 30-06-2026; 11:00 AM ONWARDS

Instructions / સૂચન

Candidate must ensure compliance to the instructions mentioned below, else objections shall not be considered: -

- (1) Candidates have to pay fees of Rs.100/- for each objection. The fees can be paid from the link given herewith.
- (2) The Candidate will be able to submit objection only after payment of the fees. The generation of the receipt will only be considered as final submission.
- (3) The Candidate must retain the receipt of the payment of the fees. The fees, once paid, will not be refunded under any circumstances.
- (4) All the objections should be submitted through **ONLINE OBJECTION SUBMISSION SYSTEM** only. Physical or submission through any other means will not be considered.
- (5) All objections are to be submitted with reference to the Master Question Paper published with provisional answer key, published herewith on the website / online objection submission system. Objections should be sent referring to the Question No. & options of the Master Question Paper. Objections regarding question nos. and options other than provisional answer key (Master Question Paper) shall not be considered.
- (6) Objections and answers suggested by the candidate should be in compliance with the responses given by him in his answer sheet. Objections shall not be considered, in case, if responses given in the answer sheet /response sheet and submitted objections are differed.
- (7) Supportive document to the objection must be uploaded, without which objection will not be considered.
- (8) Objections must be supported by authentic references or documentary evidence. Objections based solely on AI, GPT, or similar tools without supporting evidence shall not be considered. For calculation-based, mathematical, statistical, or reasoning questions, candidates shall provide the relevant calculation, methodology, or logical basis in support of the objection.

ઉમેદવારે નીચેની સૂચનાઓનું પાલન કરવાની તકેદારી રાખવી, અન્યથા વાંધા-સૂચન અંગે કરેલ રજૂઆતો ધ્યાને લેવાશે નહીં

- (1) ઉમેદવારે દરેક વાંધા દીઠ રૂપિયા ૧૦૦/-ફી ભરવાની રહેશે. જે ફી આ સાથે આપેલ લીંક ઉપરથી ભરી શકાશે.
- (2) ફી ભર્યા બાદ જ વાંધો સબમીટ થઈ શકશે. ફી ભર્યાની આખરી પહોંચ જ આખરી સબમીશન ગણાશે.
- (3) ફી ભર્યાની પહોંચ ઉમેદવારે સાચવી રાખવાની રહેશે. એક વાર ભરેલ ફી કોઈ પણ પરિસ્થિતિમાં પરત આપવામાં આવશે નહિ.
- (4) વાંધા ફક્ત **ઓનલાઈન ઓબ્જેક્શન સબમીશન સીસ્ટમ** દ્વારા જ સબમીટ કરવાના રહેશે. રૂબરૂ, ટપાલ અથવા ઈ-મેઈલ કે અન્ય કોઈ રીતે આયોગને મોકલવામાં આવેલ વાંધા ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં, જેની ખાસ નોંધ લેવી.

- (5) ઉમેદવારે પોતાને પરીક્ષામાં મળેલ પ્રશ્નપુસ્તિકામાં છપાયેલ પ્રશ્નક્રમાંક મુજબ વાંધા-સૂચનો રજૂ ન કરતાં, તમામ વાંધા-સૂચનો વેબસાઈટ પર પ્રસિધ્ધ થયેલ પ્રોવિઝનલ આન્સર કી(માસ્ટર પ્રશ્નપત્ર) ના પ્રશ્નક્રમાંક મુજબ અને તે સંદર્ભમાં રજૂ કરવા. માસ્ટર પ્રશ્નપત્રમાં નિર્દિષ્ટ પ્રશ્ન અને વિકલ્પ સિવાયના વાંધા ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં.
- (6) ઉમેદવારે પ્રશ્નના વિકલ્પ પર વાંધો રજૂ કરેલ છે અને વિકલ્પ રૂપે જે જવાબ સૂચવેલ છે એ જવાબ ઉમેદવારે પોતાની ઉત્તરવહીમાં આપેલ હોવો જોઈએ. ઉમેદવારે સૂચવેલ જવાબ અને ઉત્તરવહીનો જવાબ ભિન્ન હશે તો ઉમેદવારે રજૂ કરેલ વાંધા ધ્યાને લેવાશે નહીં.
- (7) વાંધા માટે સંદર્ભ જોડવો આવશ્યક છે, જેના વિના વાંધો ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં.
- (8) વાંધો પ્રમાણભૂત અને અધિકૃત સંદર્ભો અથવા દસ્તાવેજી પુરાવાથી સમર્થિત હોવો આવશ્યક છે. માત્ર AI, GPT અથવા સમાન સાધનો દ્વારા જનરેટ કરાયેલ અને આધારભૂત પુરાવા વિનાના વાંધાઓની વિચારણા કરવામાં આવશે નહીં. ગણતરી આધારિત, ગાણિતિક, આંકડાશાસ્ત્રીય અથવા તાર્કિક પ્રશ્નોના કિસ્સામાં ઉમેદવારે સંબંધિત ગણતરી, પદ્ધતિ અથવા તાર્કિક આધાર રજૂ કરવાનો રહેશે.

Website link for online objection submission system: https://www.formonline.co.in/GPSC_TRACK/SearchPage.aspx

1. ન્યાયના વિચારના પ્રથમ વર્ણનો પૈકીનું એક નીચેનામાંથી કયા પુસ્તકમાં જોવા મળે છે:
 - A) સેન્ટ ઓગસ્ટાઈનનું 'ધ સિટી ઓફ ગોડ' (The City of God)
 - B) પ્લેટોનું 'રિપબ્લિક' (Republic)
 - C) સિસરોનું 'ઓન લોઝ' (On Laws)
 - D) રૂસોનું 'સોશિયલ કોન્ટ્રાક્ટ' (Social Contract)

2. નીચેનામાંથી કયું મૂલ્ય આદર્શો અથવા અમૂર્ત વિભાવનાઓ કરતા પરંપરાને વધુ મહત્વ આપે છે?
 - A) ઐતિહાસિકતા (Historicism)
 - B) ઉદારવાદ (Liberalism)
 - C) સંરચનાવાદ (Structuralism)
 - D) રૂઢિચુસ્તતા (Conservatism)

3. નીચેનામાંથી કયા વ્યક્તિઓ સમાજવાદ (Socialism) સાથે જોડાયેલા હતા?
 - (1) ફ્રાન્કોઈસ-નોએલ બેબ્યુફ (Francois-Noel Babeuf)
 - (2) હેનરી ડી સેન્ટ-સિમોન (Henri de Saint Simon)
 - (3) બી.ટી. માર્શલ (B.T. Marshal)
 - (4) ચાર્લ્સ ફોરિયર (Charles Fourier)
 - A) માત્ર 1, 2 and 3
 - B) માત્ર 1, 2 and 4
 - C) માત્ર 1, 3 and 4
 - D) માત્ર 2, 3 and 4

4. સામાન્ય ચિંતાના લગભગ દરેક મુદ્દા અંગે, નીચે પૈકી કઈ પદ્ધતિ વિવિધ હિતો અને અભિપ્રાયોનું સર્જન કરે છે એવું માનવામાં આવે છે?
 - A) રાજશાહી (Monarchy)
 - B) ધર્મશાહી (Theocracy)
 - C) લોકશાહી (Democracy)
 - D) ફાસીવાદ (Fascism)

5. નીચેનામાંથી કયું સંપૂર્ણ સામાજિક પરિવર્તન, શૂન્ય આર્થિક વૃદ્ધિ, વસ્તી વિષયક ઘટાડો અને સ્થાનિક સાંસ્કૃતિક તથા ગ્રાહક વલણોને પ્રોત્સાહન આપે છે?
 - A) પ્રકૃતિવાદ (Naturalism)
 - B) પર્યાવરણવાદ (Ecologism)
 - C) સંસ્થાવાદ (Institutionalism)
 - D) સમાજવાદ (Socialism)

6. હક્કો' વિશે નીચેના નિવેદનો વાંચો:

(1) નકારાત્મક હક્કો (Negative Rights) એવા હક્કો છે, જેમાં સમાજના સભ્યોને હસ્તક્ષેપ ન કરવા માટે બાધ્ય કરવામાં આવે છે.

(2) સકારાત્મક હક્કો એવા હક્કો છે, જેમાં વ્યક્તિના હક્કોની વધુ પૂર્ણ સિદ્ધિ માટે અન્ય વ્યક્તિઓ અથવા રાજ્ય પર સક્રિય પગલાં લેવા ફરજ નિર્ધારિત થાય છે.

ઉપરોક્ત નિવેદનોમાંથી કયું/કયા યોગ્ય છે?

A) માત્ર 1

B) માત્ર 2

C) 1 અને 2 બંને

D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

7. અંતરસંબંધિતતા (Intersectionality), સામાજિક જીવનના પરિમાણો, સામાજિક અસમાનતા અને સામાજિક પરિવર્તન જેવા સંકલ્પનાઓ નીચેના પૈકી કયા અભિગમના કેન્દ્રમાં છે?

A) નારીવાદ (Feminism)

B) વર્તનવાદ (Behaviorism)

C) પ્રણાલી સિદ્ધાંત (Systems Theory)

D) બંધારણાત્મક કાર્યવાદ (Structural Functionalism)

8. નીચેના પૈકી કોને જીવન, સ્વતંત્રતા અને સંપત્તિના હક્કોને પ્રાકૃતિક હક્કો તરીકે ગણાવ્યા હતા અને રાજ્યનું મુખ્ય કાર્ય આ પ્રાકૃતિક હક્કોની રક્ષા કરવાનું છે એમ જણાવ્યું હતું?

A) એરિસ્ટોટલ (Aristotle)

B) થોમસ અક્વિનાસ (Thomas Aquinas)

C) જોન લોક (John Locke)

D) ફ્રેડરિક હેગેલ (Frederic Hegel)

9. નાગરિકત્વ વિશે નીચેના નિવેદનો વાંચો:

(1) અરાજકવાદીઓ માને છે કે સચ્ચી સમાનતા અને સર્વવ્યાપકતા માત્ર સત્તાકીય ક્રમબદ્ધ રાજ્ય સત્તાના વિઘટન દ્વારા જ સિદ્ધ થઈ શકે; તેથી તેઓ સ્વૈચ્છિક, સમાન અને સીધી સામાજિક ભાગીદારીનું સમર્થન કરે છે.

(2) માર્ક્સવાદીઓ દલીલ કરે છે કે ઉદાર નાગરિકત્વમાં દર્શાવાતી કાનૂની સમાનતા અને ઔપચારિક સ્વતંત્રતા, પુંજવાદમાં રહેલી માળખાકીય આર્થિક અસમાનતાઓ સાથે અંતર્ગત રીતે અસંગત છે.

(3) નારીવાદીઓ દલીલ કરે છે કે પરંપરાગત નાગરિકત્વના માળખાઓ ઐતિહાસિક રીતે લિંગ-અંધ (gender-blind) રહ્યા છે, જે સ્ત્રીઓના અવેતન શ્રમ, ખાનગી ક્ષેત્રના અનુભવો અને પ્રણાલીકૃત અસમાનતાઓને અવગણે છે.

ઉપરોક્ત નિવેદનોમાં કયા સાચા છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 1 અને 2
- C) માત્ર 2 અને 3
- D) 1, 2 અને 3**

10. નીચેનામાંથી કોના પર રાજકારણ વિરોધી (anti-political) હોવાનો અને પ્રતિકાર, આજ્ઞાભંગ, ઈનકાર અથવા ફક્ત તોડવા ખાતર તોડફોડ (deconstruction) સિવાય કોઈ નૈતિક વલણ અપનાવવામાં અસમર્થ હોવાનો આરોપ મૂકવામાં આવે છે?

- A) નારીવાદી સિદ્ધાંત (Feminist theory)
- B) નિયોલિબરલ (નવ-ઉદારવાદી) સિદ્ધાંત (Neoliberal theory)
- C) નિયો-માર્ક્સવાદી સિદ્ધાંત (Neo-Marxist theory)
- D) પોસ્ટમોડર્ન (ઉત્તર-આધુનિક) રાજકીય સિદ્ધાંત (Postmodern political theory)**

11. નીચે આપેલ વર્ણન એક નવી રાજકીય વિચારધારાનો પરિચય કરાવે છે, જે માનવ સિવાયના પ્રકૃતિજગતને નૈતિક માન્યતા આપવાની આવશ્યકતા પર ભાર મૂકે છે અને આ દૃષ્ટિકોણને સામાજિક, આર્થિક અને રાજકીય માળખાઓમાં સંકલિત કરવાની વકાલત કરે છે:

- A) રાજકીય મનોચિકિત્સા
- B) સંરક્ષણવાદ
- C) પર્યાવરણવાદ**
- D) આધ્યાત્મિક રાજકારણ

12. નીચે આપેલમાંથી કયું એવું દર્શાવે છે કે સમાજમાં રહેલા વિવિધ જાતિગત સમૂહો પોતાની આગવી ઓળખ અને વૈવિધ્યતાને જાળવી રાખે છે—જેને "સેલાડ બાઉલ" અથવા "ગૌરવશાળી મોઝેક" તરીકે ઉપમા આપવામાં આવે છે?

- A) જાતિઆધારિત રાષ્ટ્રવાદ
- B) બહુસાંસ્કૃતિકતા**
- C) લોકશાહી સમાજવાદ
- D) સંરક્ષણવાદ

13. Assertion: (a): સ્વતંત્રતા મનુષ્યના અસ્તિત્વના વ્યક્તિગત તથા સામાજિક બંને પાસાઓને પોતાના અંદર સમાવે છે.

Reason: (r): સ્વતંત્રતા એટલે બંધનો (constraints)નો અભાવ, પરંતુ નિયંત્રણો અને મર્યાદાઓ (restraints and limitations)નો અભાવ નથી.

ઉપરોક્ત નિવેદનોમાંથી કયું/કયા સાચું છે?

- A) (a) અને (r) બંને સાચા છે, અને (r), (a) નું યોગ્ય સમજૂતી આપે છે.
- B) (a) અને (r) બંને સાચા છે, પરંતુ (r), (a) નું યોગ્ય સમજૂતી આપતું નથી.
- C) (a) સાચું છે, પરંતુ (r) ખોટું છે.
- D) (a) ખોટું છે, પરંતુ (r) સાચું છે.

14. નીચે આપેલમાંથી કયું વ્યક્તિ અને વ્યક્તિગત અધિકારોને સર્વોચ્ચ પ્રાથમિકતા આપે છે?

- A) નવો માર્ક્સવાદ
- B) સર્વોદય
- C) ઉદારવાદ
- D) ફ્રાસિઝમ

15. નીચે આપેલ સમાનતાના પ્રકારો (યાદી-I) ને તેમની યોગ્ય સમજૂતીઓ (યાદી-II) સાથે મેળવો:

યાદી-I (સમાનતાના પ્રકારો)	યાદી-II (સમજૂતી)
a. પ્રાકૃતિક સમાનતા	1. કોઈપણ કૃત્રિમ આધારે ભેદભાવ નહીં
b. સામાજિક સમાનતા	2. રાષ્ટ્રીય સંપત્તિનું વિતરણ
c. રાજકીય સમાનતા	3. પ્રકૃતિએ બધા માનવોને સમાન બનાવ્યા છે
d. આર્થિક સમાનતા	4. કાયદાનો ભંગ કરનાર દરેકને સમાન દંડ
	5. સત્તાના માર્ગોમાં દરેકને પ્રવેશ

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) a-3 b-4 c-1 d-2
- B) a-2 b-3 c-5 d-1
- C) a-4 b-1 c-5 d-3
- D) a-3 b-1 c-5 d-2

16. કોન્ફ્યુશિયન વિચારધારાનો મુખ્ય પ્રવાહ નીચેની કઈ બાબત પર ભાર મૂકે છે?

- A) કાનૂનનું શાસન
- B) સ્વાભાવિક અધિકારો
- C) રાજની કૂટનીતિ
- D) માનવના પરિપૂર્ણ બનવાની ક્ષમતા

17. પ્લેટોની શિક્ષણયોજનાનું પ્રતિનિધિત્વ નીચે મુજબ છે:

- A) બંને લિંગો માટે રાજ્ય દ્વારા નિયંત્રિત ફરજિયાત શિક્ષણ પ્રણાલી.
- B) માત્ર પુરુષો માટે રાજ્ય દ્વારા નિયંત્રિત ફરજિયાત શિક્ષણ પ્રણાલી.
- C) આરિસ્ટોક્રેટ્સ માટે સ્વાયત્ત સંસ્થાઓ દ્વારા નિયંત્રિત શિક્ષણ.
- D) આરિસ્ટોક્રેટ્સ માટે રાજ્ય દ્વારા નિયંત્રિત શિક્ષણ.

18. નિકોલો મેકિયાવેલી વિશે નીચેના નિવેદનો વાંચો:

(1) રાજકારણના અભ્યાસમાં બાઈબલ અને ધાર્મિક અભિગમ મેકિયાવેલીની પદ્ધતિ હતી।

(2) મેકિયાવેલી માનતા હતા કે ઈતિહાસ દરમિયાન માનવો સમાન પ્રેરણાઓથી પ્રેરિત રહ્યા છે અને સમાન સમસ્યાઓનો સામનો કર્યો છે।

ઉપરોક્તમાંથી કયું/કયા નિવેદન સાચું છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2
- C) 1 અને 2 બંને
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

19. “રાજ્ય એક સમુદાય છે, અને તે તમામ સમુદાયોમાં સર્વોચ્ચ છે” — આ પ્રારંભિક નિવેદન નીચેના કયા ગ્રંથમાં જોવા મળે છે?

- A) મોન્ટેસ્ક્યુનું ‘ધ પર્સિયન લેટર્સ’
- B) એરિસ્ટોટલનું ‘પોલિટિક્સ’
- C) પ્લેટોનું ‘સિમ્પોઝિયમ’
- D) ડેવિડ હ્યુમનું ‘ટ્રીટાઈઝ ઓફ હ્યુમન નેચર’

20. નીચેના પૈકી કયા વિચારકે માનવ સ્વભાવની કલ્પના દ્વારા પોતાની રાજકીય વિચારસરણીને માનસિક આધાર આપ્યો હતો?

- A) ગાંધી (Gandhi)
- B) હેબર્માસ (Habermas)
- C) એરિસ્ટોટલ (Aristotle)
- D) હોબ્સ (Hobbes)

21. નીચે આપેલ ગ્રંથો (યાદી-I) ને તેમના લેખકો (યાદી-II) સાથે મેળવો:

યાદી-I (ગ્રંથ)	યાદી-II (લેખક)
a. ધ રિપબ્લિક	1. મેકિયાવેલી
b. ધ પ્રિન્સ	2. એરિસ્ટોટલ
c. ડે સિવે	3. લોક
d. ટુ ટ્રિટાર્ઝિસ ઓન સિવિલ ગવર્નમેન્ટ	4. પ્લેટો
	5. હોબ્સ

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) a-3 b-4 c-1 d-2
B) a-2 b-3 c-5 d-1
C) a-4 b-1 c-5 d-3
D) a-3 b-1 c-5 d-2

22. Antonio Gramsciના સિદ્ધાંત અનુસાર, શાસક વર્ગ સમાજમાં પોતાની પ્રભુત્વશાળી સ્થિતિને માન્યતા અપાવવા અને સમર્થન (consent) પ્રાપ્ત કરવા માટે જે પ્રક્રિયા અપનાવે છે, તે કયા સંકલ્પના દ્વારા સ્પષ્ટ થાય છે?

- A) હેજેમની (Hegemony)
B) નાગરિક સમાજ (Civil Society)
C) ઐતિહાસિક ગઠબંધન (Historic Bloc)
D) શાસન (Governance)

23. ગાર્ડસ્ટ અથવા 'આત્મા (Spirit)'નો સંકલ્પ નીચેના કયા વિચારકની રાજકીય વિચારસરણીમાં કેન્દ્રીય રહ્યો છે?

- A) રૂસો (Rousseau)
B) બેથમ (Bentham)
C) હેગલ (Hegel)
D) મેકિયાવેલી (Machiavelli)

24. નીચેના પૈકી કયા શબ્દો John Rawls સાથે સંકળાયેલા છે?

- (1) મૂળ સ્થિતિ (Original Position)
(2) અજ્ઞાનનો પડદો (Veil of Ignorance)
(3) સાંકળ સંબંધ (Chain Connection)
(4) એક-પરિમાણીય માનવ (One-Dimensional Man)

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1 અને 2
B) માત્ર 1, 2 અને 3
C) માત્ર 1, 2 અને 4
D) માત્ર 2 અને 4
25. “માનવનું ચેતન તેના અસ્તિત્વને નિર્ધારિત કરતું નથી, પરંતુ તેના વિપરીત, તેનું સામાજિક અસ્તિત્વ તેના ચેતનને નિર્ધારિત કરે છે” — આ નિવેદન કોણે આપ્યું છે?
- A) Hegel (હેગલ)
B) Karl Marx (કાર્લ માર્ક્સ)
C) Frantz Fanon (ફ્રાંઝ ફેનોન)
D) Louis Althusser (લુઈ અલ્થુસર)
26. કુદરતી અવસ્થામાં કાયદા વિના જીવતા માનવો એકબીજા પર વિશ્વાસ ન કરતા હોય — આ દલીલ નીચેના પૈકી કયા વિચારકની છે?
- A) મેકિયાવેલી (Machiavelli)
B) રૂસો (Rousseau)
C) લોક (Locke)
D) હોબ્સ (Hobbes)
27. John Stuart Mill સંબંધિત નીચેના નિવેદનો વાંચો:
(1) મિલ નિર્વિવાદ રીતે સામાજિક લોકશાહીને સ્વતઃ સારા તરીકે સમર્થન આપે છે અને બહુમતી શાસનના જોખમો અંગે કોઈ ચિંતા વ્યક્ત કરતા નથી.
(2) મિલ અનુપાતાત્મક પ્રતિનિધિત્વનો વિરોધ કરે છે અને દલીલ કરે છે કે તે સ્વતંત્રતાના અસરકારક અમલ માટે અનુકૂળ નથી.
- ઉપરોક્ત નિવેદનોમાંથી કયું/કયા સાચું છે?
- A) માત્ર 1
B) માત્ર 2
C) 1 અને 2 બંને
D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.
28. નીચેના પૈકી કોને ‘શ્રમ’ (labour) અને ‘કાર્ય’ (work) વચ્ચે ભેદ કર્યો હતો?
- A) મેરી વોલ્સ્ટોનક્રાફ્ટ (Mary Wollstonecraft)
B) ગાંધીજી (Gandhiji)
C) એમ. એન. રોય (M. N. Roy)
D) હેના અરેન્ડ્ટ (Hannah Arendt)

29. નીચેનો વિચાર કોના દ્વારા માનવામાં આવે છે:
 “હિંસા, મુક્તિ માટેની પૂર્વશરત છે. તે બે દિશામાં કાર્ય કરે છે: એક કોલોનીની અંદર વસાહતકારો વચ્ચે અને બીજી વસાહતગ્રસ્ત અને વસાહતકાર વચ્ચેના સંઘર્ષમાં.”
- A) ફ્રાંઝ ફ્રેનોન (Frantz Fanon)
 B) માઓ ઝેડોંગ (Mao Zedong)
 C) રામ મનોહર લોહિયા (Ram Manohar Lohia)
 D) વી. આઈ. લેનીન (V. I. Lenin)
30. ‘પ્રોલેટરિયટની તાનાશાહી’ વિષે નીચેના નિવેદનો વાંચો:
- (1) તે સૂચવે છે કે પ્રોલેટરિયટ પોતાના વર્ગલક્ષ્યો પ્રાપ્ત કરવા માટે રાજ્યની હિંસાત્મક વ્યવસ્થાનો ઉપયોગ કરે છે.
 (2) રાજ્ય હિંસાનો ઉપયોગ તે જ રીતે થાય છે જેમ કે રાજવંશ અને બુર્જુઆ વર્ગે તેમના પ્રભુત્વના સમયમાં કર્યો હતો.
 (3) તે પોતે ‘અંતર્ધાન’ પામે છે (wither away), તેને નાબૂદ કરવામાં આવતું નથી, કારણ કે જૂની સામાજિક વ્યવસ્થા સહેલાઈથી છોડી દેતી નથી.
 ઉપરોક્તમાંથી કયા નિવેદન(નો) યોગ્ય છે?
- A) માત્ર 1
 B) 1 અને 2
 C) 1, 2 અને 3
 D) માત્ર 3
31. “સો ફૂલો ખીલે અને સો વિચારધારાઓ સ્પર્ધા કરે”નો સિદ્ધાંત કોણે પ્રસ્તુત કર્યો હતો?
- A) ગાંધીજી (Gandhiji)
 B) માઓ ઝેડોંગ (Mao Zedong)
 C) જવાહરલાલ નેહરુ (Jawaharlal Nehru)
 D) હેના અરેન્ટ (Hannah Arendt)
32. ગાંધીજીના ‘ટ્રસ્ટીશિપ’ના વિચાર વિશે નીચેનું વાંચો:
- (1) તે વર્તમાન મૂડીવાદી વ્યવસ્થાને સમાનતાવાદી સમાજમાં રૂપાંતરિત કરવાની રીત પ્રદાન કરે છે.
 (2) તે ખાનગી માલિકીના કોઈ સ્વાભાવિક અધિકારને માન્યતા આપતું નથી, સિવાય કે તે સમાજના કલ્યાણ માટે મંજૂર કરવામાં આવે.
 (3) તે માલિકી પર કાયદાકીય નિયંત્રણને બહાર રાખે છે.
 (4) ઉત્પાદન સામાજિક આવશ્યકતાઓ દ્વારા નક્કી થશે, વ્યક્તિગત લાલસા અથવા લોભ દ્વારા નહીં.

ઉપર દર્શાવાયેલા નિવેદનોમાંથી કયું/કયા યોગ્ય છે?

- A) 1, 2 અને 3
- B) 1, 2 અને 4**
- C) 1, 2, 3 અને 4
- D) 1 અને 4

33. જિયા બરાણી દ્વારા કાયદાના બે પ્રકારો તરીકે કયા વર્ગીકરણ કરવામાં આવ્યા હતા?

- A) શરીરત અને જવાબિત**
- B) શરીરત અને ખલીફા
- C) ખલીફા અને જવાબિત
- D) શરીરત અને ઈકતા

34. કોના લંડન વ્યાખ્યાનોને સમૂહરૂપે 'પ્રેક્ટિકલ વેદાંત' કહેવામાં આવે છે?

- A) વિવેકાનંદ (Vivekananda)**
- B) વી. ડી. સાવરકર (V D Savarkar)
- C) શ્રી અરવિંદ (Sri Aurobindo)
- D) દીનદયાળ ઉપાધ્યાય (Deendayal Upadhyaya)

35. કૌટિલ્યની વિદેશ નીતિના સિદ્ધાંતોમાં નીચેના પૈકી કયા સામેલ છે?

- (1) સંસાધનોની પ્રાપ્તિ
- (2) શત્રુઓનું નિર્મૂલન
- (3) મિત્રોની સ્થાપના
- (4) શાંતિ કરતાં યુદ્ધને પ્રાધાન્ય

નીચે આપેલ કોડના આધારે યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1 અને 2
- B) માત્ર 1, 2 અને 3**
- C) માત્ર 1, 2 અને 4
- D) માત્ર 2, 3 અને 4

36. નીચેના પૈકી કોને એવી રાજકીય આધુનિકતાની કલ્પના કરી હતી, જેમાં વર્તમાન પ્રાચીન રાજકીય રચનાઓનો ત્યાગ, તેમની આધુનિક સંદર્ભમાં અનુરૂપતા અને નવી સંસ્થાઓની સ્થાપના સામેલ હતી?

- A) બાલ ગંગાધર તિલક (Bal Gangadhar Tilak)
- B) દીનદયાળ ઉપાધ્યાય (Deendayal Upadhyaya)
- C) જવાહરલાલ નેહરુ (Jawaharlal Nehru)**
- D) ગુરુ ગોલવલ્કર (Guru Golwalkar)

37. પંડિતા રમાબાઈએ તેમના કયા ગ્રંથ દ્વારા નારીવાદી ચર્ચામાં પ્રવેશ કર્યો હતો?

- A) મહિલા મુક્તિ
- B) મહિલા ચેતના
- C) કાવ્ય નાયિકાઓ
- D) સ્ત્રી ધર્મ નીતિ**

38. ઔરોબિંદોના 'નિષ્ક્રિય પ્રતિકાર' (Passive Resistance) વિષે નીચેનું વિચાર કરો:

- (1) તેમાં વિદેશી શાસન સામે સંઘટિત રક્ષણાત્મક પ્રતિકારનો સમાવેશ થતો હતો, જેમાં રાષ્ટ્રની વિદેશી બ્યુરોક્રસી પરની નિર્ભરતા ઘટાડવામાં આવતી હતી.
- (2) તેમાં સરકારને કર ચૂકવવાનો ઈનકાર પણ સામેલ હતો, પરંતુ તેને સૌથી શક્તિશાળી અને અંતિમ સ્વરૂપ માનવામાં આવતું હતું.

નીચેના નિવેદનોમાં કયું/કયા યોગ્ય છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2
- C) 1 અને 2 બંને**
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

39. વિદ્વાનો માને છે કે નીચેનું કયું ગ્રંથ વૈદિક ઉત્પત્તિ મિથકો પર વ્યંગ તરીકે કાર્ય કરે છે, જે બ્રાહ્મણોની સ્વાભાવિક શ્રેષ્ઠતાના વૈદિક દાવાઓને પડકારે છે?

- A) પદ્મ સંભવ સુત્ત
- B) અગ્નિ સુત્ત**
- C) ચાર્વાક સંહિતા
- D) વજ્ર કોશ

40. નીચેના પૈકી કોણે માર્ક્સવાદી ઈતિહાસ દૃષ્ટિકોણને ખોટો ગણાવ્યો હતો, કારણ કે તેમાં સામાજિક પ્રક્રિયામાં માનસિક પ્રવૃત્તિની ભૂમિકા માન્ય રાખવામાં આવી નથી?

- A) એમ. એન. રોય (M. N. Roy)**
- B) સુભાષ ચંદ્ર બોઝ (Subhas Chandra Bose)
- C) રામ મનોહર લોહિયા (Ram Manohar Lohia)
- D) બર્ટ્રાન્ડ રસેલ (Bertrand Russell)

41. વી.ડી. સાવરકર વિષે નીચેનું વિચાર કરો:

- (1) તેમના માટે 'હિંદુ' શબ્દ કોઈ ખાસ ધર્મ કે પરંપરા માટે નહોતો, પરંતુ એક જાતિ અને રાષ્ટ્ર તરીકે હતો.
- (2) તેમણે 'જાતિ' શબ્દનો ઉપયોગ જૈવિક અને કડક માનવશાસ્ત્રીય અર્થમાં કર્યો નહોતો.
- (3) તેમણે હિંદુ ધર્મ અને હિંદુત્વ વચ્ચે ભેદ કરવાની કોશિશ કરી હતી.
- (4) તેમણે માન્યું હતું કે હિંદુત્વને હિંદુ ધર્મના આધાર પર સમજવું યોગ્ય છે.

નીચેના નિવેદનોમાં કયું/કયા યોગ્ય છે?

- A) માત્ર 1 અને 2
- B) માત્ર 1, 2 અને 3**
- C) માત્ર 1, 2, 3 અને 4
- D) માત્ર 2, 3 અને 4

42. નીચેના પૈકી કોણે માન્યું હતું કે હિંદુ પરંપરાઓએ વિધવાઓની દુર્દશા સર્જી છે અને સામાજિક પરંપરાઓએ બેદરકાર પિતૃસત્તાને મજબૂત બનાવી છે, જ્યારે શાસ્ત્રોમાં બાળવિવાહ અંગે વિવિધ મતો જોવા મળે છે?

- A) બાલ ગંગાધર તિલક (Baal Gangadhar Tilak)
- B) કસ્તૂરબા ગાંધી (Kasturba Gandhi)
- C) માતા મહાદેવી (Mata Mahadevi)
- D) પંડિતા રમાબાઈ (Pandit Ramabai)**

43. નીચેના પૈકી કોણ પરંપરાગત ધર્મોની (ઈસ્લામ કે હિંદુધર્મ જેવી) ટીકા કરતા હતા, ભલે તે કોઈપણ પ્રકારના હોય?

- A) વિવેકાનંદ (Vivekananda)
- B) બાલ ગંગાધર તિલક (Baal Gangadhar Tilak)
- C) મહાત્મા ગાંધી (M. K. Gandhi)
- D) કબીર (Kabir)**

44. ધર્મશાસ્ત્ર વિષે નીચેનું વિચાર કરો:

- (1) તે રાજ્ય અને સમાજ તથા રાજા અને પ્રજાની અવિભાજ્ય એકતાના આદર્શને સમર્થન આપે છે.
- (2) રાજા અને દંડ (દંડશક્તિ) બંને દૈવી ઉત્પત્તિના માનવામાં આવે છે.
- (3) રાજાની આજ્ઞાનું ઉલ્લંઘન માત્ર અયોગ્ય નથી, પરંતુ ધર્મનો ભંગ માનવામાં આવે છે.
- (4) કર રાજાની આવક હતા અને તે રાજાની ઈચ્છા મુજબ વસૂલ કરી શકાય.

નીચેના નિવેદનોમાં કયું/કયા યોગ્ય છે?

- A) માત્ર 1 અને 2
- B) માત્ર 1, 2 અને 3**
- C) માત્ર 2, 3 અને 4
- D) 1, 2, 3 અને 4

45. કયા વિચારકે માન્યું હતું કે રાજાએ પોતાની હેતુઓ સિદ્ધ કરવા માટે સંપત્તિ ઉત્પન્ન કરવી, સેનાનો સંગ્રહ કરવો અને પ્રદેશો જીતવા જોઈએ?

- A) ગૌતમ બુદ્ધ
- B) મહાવીર સ્વામી
- C) ઝિયાઉદ્દીન બરાણી
- D) કૌટિલ્ય

46. જયપ્રકાશ નારાયણ દ્વારા ‘સંપૂર્ણ ક્રાંતિ’ના આદર્શને સિદ્ધ કરવા માટે સૂચવાયેલા પગલાં પૈકી કયા યોગ્ય છે?

- (1) જનશક્તિનું નિર્માણ અને સંગઠન
 - (2) જાહેર જીવનના તમામ પાસાઓમાં સંપૂર્ણ અને ક્રાંતિકારી પરિવર્તન
 - (3) નીચલા સ્તરે જનસરકારનો વિકાસ
 - (4) રાજ્યનું ક્રમશઃ ક્ષય પામવું
- નીચે આપેલ કોડ મુજબ યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) 1, 2, 3 અને 4
- B) માત્ર 1, 2 અને 3
- C) માત્ર 2, 3 અને 4
- D) માત્ર 1 અને 2

47. નીચેના પૈકી કોણે દલીલ કરી હતી કે રાષ્ટ્રવાદ માનવોને અમાનવીય બનાવી શકે છે અને સંઘર્ષ તથા માનવ ગૌરવ પ્રત્યે અવગણના તરફ દોરી શકે છે?

- A) દીનદયાળ ઉપાધ્યાય
- B) શ્રી અરવિંદ (Sri Aurobindo)
- C) મહાત્મા ગાંધી
- D) રવિન્દ્રનાથ ટાગોર

48. ગાંધીજીના અહિંસાના પ્રકારો અંગે નીચેના નિવેદનો પર વિચાર કરો:

- (1) શૂરવીરની અહિંસા બળજબરીથી અપનાવવામાં આવતી નથી; તેનો આધાર નૈતિકતા અને આંતરિક શક્તિ પર હોય છે.
- (2) ડરપોકની અહિંસા અહિંસાનો સૌથી નિકૃષ્ટ સ્વરૂપ છે.

ઉપરોક્તમાંથી કયું/કયા નિવેદન યોગ્ય છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2
- C) 1 અને 2 બંને
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

49. 'The State in Capitalist Society' પુસ્તકના લેખક કોણ છે?
- A) રાલ્ફ મિલિબેન્ડ (Ralf Miliband)
 B) સી. રાઈટ મિલ્સ (C. Wright Mills)
 C) લુઈ અલથુસેર (Louis Althusser)
 D) કાર્લ માર્ક્સ (Karl Marx)
50. “ગરીબ દેશોએ આયાત-પ્રતિસ્થાપનના કાર્યક્રમો હાથ ધરવા જોઈએ જેથી તેઓ સમૃદ્ધ દેશોમાંથી ઉત્પાદિત માલ ખરીદવા માટે નિર્ભર ન રહે” — આ કયા સિદ્ધાંતનું અનુમાન છે?
- A) ઉત્તર-આધુનિક સિદ્ધાંત (Post-Modern Theory)
 B) આધુનિકીકરણ સિદ્ધાંત (Modernisation Theory)
 C) નિર્ભરતા સિદ્ધાંત (Dependency Theory)
 D) નવ-શાસ્ત્રીય સિદ્ધાંત (Neo-Classical Theory)
51. કયો સંકલ્પનાઓ અને નિયમોનો સમૂહ એવો રાજકીય પ્રણાલી રચવાનો હેતુ ધરાવે છે, જે મનમાની શાસનને ઓછું કરે?
- A) સર્વસત્તાવાદ
 B) બંધારણીયતા
 C) ફાસિઝમ
 D) વ્યવહારવાદ
52. નિવેદન (a): કોઈ ‘સામાન્ય’, ‘એક્સરખો’ અથવા ‘મોડ્યુલર’ રાષ્ટ્રવાદ નથી જે સર્વત્ર લાગુ પડી શકે. કારણ (r): રાષ્ટ્રવાદો તેમના વિષયવસ્તુ અને સ્વરૂપમાં ઐતિહાસિક પરિસ્થિતિઓ અને સંદર્ભો અનુસાર ભિન્ન રહ્યા છે.
- યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:
- A) (a) અને (r) બન્ને સાચા છે, અને (r) (a)નું યોગ્ય સ્પષ્ટીકરણ છે.
 B) (a) અને (r) બન્ને સાચા છે, પરંતુ (r) (a)નું યોગ્ય સ્પષ્ટીકરણ નથી.
 C) (a) સાચું છે, પરંતુ (r) ખોટું છે.
 D) (a) ખોટું છે, પરંતુ (r) સાચું છે.
53. કેન્દ્ર સરકારના અસ્તિત્વ વિશે નાગરિકો મોટાભાગે અજાણ હોય છે, તે કઈ રાજકીય સંસ્કૃતિ શ્રેણીમાં આવે છે?
- A) ભાગીદારી (Participant)
 B) નાગરિક (Civic)
 C) વિષય (Subject)
 D) પરોક્ષિક (Parochial)

54. નવી સામાજિક ચળવળો (New Social Movements)નું સ્વરૂપ શું છે?

- A) ફાસિસ્ટ
- B) સંકલિત અને હાયરાર્કિકલ
- C) વર્ગ-પાર અને વિચારધારા-પાર**
- D) હિંસક અને અપ્રાયોગિક

55. ચાર્લ્સ રેગિન મુજબ તુલનાત્મક સંશોધનના મુખ્ય હેતુઓમાં નીચેમાંથી કયું આવે છે?

- A) સત્ય સાથે સંકળાવું
- B) વૈવિધ્યનું અન્વેષણ**
- C) કોઈ ઘટના/પ્રક્રિયાનું અન્વેષણ
- D) તથ્યો શોધવા

56. ફાસિસ્ટ શાસનના મોડેલના સ્વભાવનું મૂલ્યાંકન કરવા માટેના માપદંડોમાંથી એક 'આંતરિક રાજકીય સંકલન' છે. તે નીચેના પાસાઓ સાથે સંબંધિત છે:

- (1) સત્તાવાર રાજ્ય તંત્ર પર નિયંત્રણ
- (2) નિર્ણય પ્રક્રિયા પર નિયંત્રણ
- (3) અન્ય વિરૂદ્ધ સંસ્થાકીય શક્તિ કેન્દ્રો પર નિયંત્રણ

યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1 અને 2
- B) માત્ર 1 અને 3
- C) માત્ર 2 અને 3
- D) 1, 2 અને 3**

57. Elite theory કયા સાથે સંકળાયેલી છે?

- A) ગેટાનો મોસ્કા (Gaetano Mosca)**
- B) સેમ્યુઅલ હન્ટિંગ્ટન (Samuel Huntington)
- C) ડેવિડ હેલ્ડ (David Held)
- D) રોબર્ટ ફિશર (Robert Fischer)

58. 'Political Regimes' શબ્દ શું દર્શાવે છે?

- 1 અનૌપચારિક સંસ્થાઓ (Informal institutions)
- 2 સરકારનું ઔપચારિક સ્વરૂપ (Formal/official form of government)

યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2
- C) 1 અને 2 બંને**
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

59. રાજકીય પક્ષોની ભૂમિકા — જરૂરિયાતો અને સમસ્યાઓને એકત્રિત અને વ્યક્ત કરવી — કયા સિસ્ટમમાં હોય છે?

- A) પ્રતિનિધિત્વ લોકશાહી (Representative democracies)**
- B) સર્વસત્તાધિકારી રાજ્ય (Totalitarian states)
- C) એક-પક્ષીય પ્રણાલી (Single-party systems)
- D) રાજાશાહી પ્રણાલી (Monarchical systems)

60. ‘Colonialism’ વિશે નીચેના નિવેદનો પર વિચાર કરો:

- 1) ઉપનિવેશીય રાજ્યની ભૂમિકા, પુંજીવાદી રાજ્યની તુલનામાં ઓછી હતી. (Role less than capitalist state)
- 2) રાજ્ય સત્તા દ્વારા વધારાનો લાભ મેળવવો (Surplus via control of state power)
- 3) શોષણાત્મક આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રમ વિભાજન (Exploitative division of labour)
- 4) વિવિધ ઉત્પાદન પદ્ધતિઓનું સહઅસ્તિત્વ (Coexistence of modes of production)

યોગ્ય વિકલ્પ:

- A) માત્ર 1, 2 અને 3
- B) માત્ર 1, 2 અને 4
- C) માત્ર 2, 3 અને 4**
- D) 1, 2, 3 અને 4

61. લોકશાહી, કાયદાનો શાસન, સ્વતંત્રતા, સુખ, સમાનતા અને કલ્યાણ જેવા તત્ત્વો કયા રાજ્યમાં હોય છે?

- A) ઉપનિવેશોત્તર રાજ્ય (Post-colonial state)
- B) કલ્યાણ રાજ્ય (Welfare state)**
- C) સર્વસત્તાધિકારી રાજ્ય (Totalitarian state)
- D) કોમ્યુનિસ્ટ રાજ્ય (Communist state)

62. રાષ્ટ્રવાદને મહિમા આપતી અને સૈન્યવાદી નેતૃત્વ ધરાવતી પ્રણાલી શું કહેવાય?

- A) કોમ્યુનિસ્ટ શાસન (Communist regime)
- B) સામાજિક-લોકશાહી શાસન (Social-democratic regime)
- C) અર્ધ-લોકશાહી શાસન (Semi-democratic regime)
- D) ફાસિસ્ટ શાસન (Fascist regime)**

63. કઈ અભિગમ મુજબ સ્વાધીનતા રાજ્યનું મુખ્ય લક્ષણ છે?

- A) લિબરલ અભિગમ (Liberal approach)
- B) રિયલિસ્ટ અભિગમ (Realist approach)**
- C) માર્ક્સવાદી અભિગમ (Marxist approach)
- D) આદર્શવાદી અભિગમ (Idealist approach)

64. કયો અભિગમ structure અને agency વચ્ચે સંબંધ સ્થાપિત કરે છે?

- A) સામાજિક રચનાવાદ (Social Constructivism)**
- B) નિયો-રિયલિઝમ (Neo-realism)
- C) નારીવાદ (Feminism)
- D) પોસ્ટ-મોડર્નિઝમ (Post-modernism)

65. WTO ના General Council સાથે સંબંધિત સમિતિઓ કઈ છે?

- 1) વેપાર અને પર્યાવરણ સમિતિ (Committee on Trade and Environment)
- 2) વેપાર અને વિકાસ સમિતિ (Committee on Trade and Development)
- 3) વેપાર સબસિડી સમિતિ (Committee on Subsidies in Trade)
- 4) બેલેન્સ ઓફ પેમેન્ટ્સ પ્રતિબંધ સમિતિ (Committee on Balance of Payments Restrictions)

યોગ્ય વિકલ્પ:

- A) માત્ર 1 અને 2
- B) માત્ર 1, 2 અને 3
- C) માત્ર 1, 2 અને 4**
- D) માત્ર 2, 3 અને 4

66. નીચેમાંથી કયો non-state actor નથી?

- A) બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ (Multinational Corporations)
- B) ગુપ્તચર એજન્સીઓ (Intelligence Agencies)**
- C) આંતરરાષ્ટ્રીય એનજીઓ (International NGOs)
- D) ધાર્મિક સંસ્થાઓ (Religious organisations)

67. પક્ષો અને મુદ્દાઓમાં પરિવર્તનથી સંઘર્ષનો ભય ઓછો થાય તે પરિસ્થિતિ શું કહેવાય?

- A) સંઘર્ષ સમાધાન (Conflict settlement)
- B) સંઘર્ષ સમાપ્તિ (Conflict termination)
- C) સંઘર્ષ નિવારણ (Conflict resolution)
- D) સંઘર્ષ પરિવર્તન (Conflict transformation)**

68. ICC નું સ્થાપન કરનાર કરાર શું કહેવાય?

- A) રોમ સંવિધાન (Rome Statute)
- B) જેનેવા સંવિધાન (Geneva Statute)
- C) બર્લિન સંવિધાન (Berlin Statute)
- D) બ્રસેલ્સ સંવિધાન (Brussels Statute)

69. કયા Nuclear Non-Proliferation Regimes છે?

- 1) NPT (Non-Proliferation Treaty)
- 2) FMCT (Fissile Material Cut-off Treaty)
- 3) OECD
- 4) MTCR (Missile Technology Control Regime)

યોગ્ય વિકલ્પ:

- A) માત્ર 1, 2 અને 3
- B) માત્ર 1, 2 અને 4
- C) માત્ર 1, 3 અને 4
- D) માત્ર 1 અને 4

70. કઈ થિયરી મુજબ માનવ સ્વભાવ સામાજિક પરિસ્થિતિઓથી બને છે?

- A) સામાજિક રચનાવાદ (Social Constructivism)
- B) ક્રિટિકલ થિયરી (Critical Theory)
- C) સ્ટ્રક્ચરલ ફંક્શનલિઝમ (Structural Functionalism)
- D) નિયો-લિબરલિઝમ (Neo-liberalism)

71. નીચેમાંથી કયો ધાર્મિક આતંકવાદી સંગઠન નથી?

- A) અલ-કાયદા (Al-Qaeda)
- B) આઈરિશ રિપબ્લિકન આર્મી (Irish Republican Army)
- C) અબુ નિદાલ સંગઠન (Abu Nidal Organization)
- D) લશ્કર-એ-તૈયબા (Lashkar-e-Taiba)

72. SCO નો સ્થાપક સભ્ય કયો નથી?

- A) અઝરબૈજાન (Azerbaijan)
- B) કઝાકિસ્તાન (Kazakhstan)
- C) ચીન (China)
- D) રશિયા (Russia)

73. Secretary-Generals ને તેમના દેશ સાથે મેળવો:

યાદી-I (Secretary General)	યાદી-II દેશ:
a. ટ્રાયગ્વે લી (Trygve Lie)	1. ઓસ્ટ્રિયા (Austria)
b. કર્ટ વાલ્ડહાઈમ (Kurt Waldheim)	2. પોર્ટુગલ (Portugal)
c. બુટ્રોસ બુટ્રોસ ઘાલી (Boutros Boutros-Ghali)	3. નોર્વે (Norway)
d. એન્ટોનિયો ગુટેરેસ (Antonio Guterres)	4. ઈજિપ્ત (Egypt)
	5. પેરુ (Peru)

યોગ્ય વિકલ્પ:

- A) a-3 b-4 c-2 d-1
- B) a-2 b-3 c-4 d-5
- C) a-4 b-2 c-5 d-3
- D) a-3 b-1 c-4 d-2

74. India–Russia Joint Venture કયો છે?

- A) ચુતકા પરમાણુ પ્રોજેક્ટ (Chutaka Madhya Pradesh Atomic Power Project)
- B) બ્રહ્મોસ એરોસ્પેસ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ (BrahMos Aerospace Pvt. Ltd.)
- C) જાયતાપુર પરમાણુ પ્રોજેક્ટ (Jaitapur Nuclear Power Plant)
- D) લોકહીડ માર્ટિન એરોસ્ટ્રક્ચર્સ (Lockheed Martin Aerostructures Ltd.)

75. 2004ની ભારત-યુરોપિયન યુનિયન સ્ટ્રેટેજિક પાર્ટનરશિપ એગ્રીમેન્ટમાં નીચેના ક્ષેત્રોમાંથી કયું બહુપક્ષીય સહકારમાં સમાવાયેલ નથી?

- A) સંઘર્ષ નિવારણ
- B) આતંકવાદ વિરોધ
- C) અપ્રસાર (Non-proliferation)
- D) સમાજવાદના પ્રોત્સાહન

76. નીચેના પૈકી કયું કરાર 2005માં ભારત અને અમેરિકા વચ્ચે કરવામાં આવ્યું હતું? ભારત- અમેરિકા રક્ષા સંબંધો માટેનું નવું માળખું

- A) ભારત-અમેરિકા નાગરિક પરમાણુ સહકાર
- B) આતંકવાદ વિરોધી પહેલ
- C) એશિયા-પ્રશાંત માટે સંયુક્ત વ્યૂહાત્મક દૃષ્ટિ
- D) નૈવ વૈવિધ્યતા સંમેલન

77. નીચેના ઘટનાઓને સમયક્રમમાં ગોઠવો:

- (1) ન્યૂયોર્ક ખાતે સંયુક્ત રાષ્ટ્રનું મિલેનિયમ એસેમ્બલી
- (2) ઓઝોન સ્તરને ક્ષય કરનાર પદાર્થો અંગે મોન્ટ્રીયલ પ્રોટોકોલ
- (3) વર્લ્ડ ફૂડ સમિટ
- (4) જૈવ વૈવિધ્યતા સંમેલન

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) 2, 4, 3, 1
- B) 3, 2, 1, 4
- C) 4, 1, 2, 3
- D) 1, 4, 3, 2

78. કોઈ રાજ્યને તેના મહત્વપૂર્ણ સુરક્ષા હિતો સામે નુકસાનકારક પગલાં લેવા અટકાવવાની ક્ષમતા તરીકે શું ઓળખાય છે?

- A) કૂટનીતિ
- B) પ્રતિરોધ (Deterrence)
- C) શક્તિ
- D) રક્ષણ

79. ભારત અને ચીન વચ્ચે સંબંધો અંગે ઘોષણા તથા સરહદી ઉકેલ માટે વિશેષ પ્રતિનિધિઓની નિમણૂક ક્યારે થઈ?

- A) 2003માં અટલ બિહારી વાજપેયીની ચીન મુલાકાત દરમિયાન
- B) 2006માં લુ જિનતાઓની ભારત મુલાકાત દરમિયાન
- C) 2014માં શી જિનપિંગની ભારત મુલાકાત દરમિયાન
- D) 2015માં નરેન્દ્ર મોદીની ચીન મુલાકાત દરમિયાન

80. દક્ષિણ એશિયામાં સંઘર્ષમુક્ત અને સહકારી વાતાવરણ સર્જવા માટે કયું સિદ્ધાંત રચાયું હતું?

- A) ફર્નાન્ડિસ સિદ્ધાંત
- B) શિમલા કરાર
- C) સાર્ક ઘોષણા (SAARC declaration)
- D) ગુજરાલ સિદ્ધાંત

81. ભારત અને ASEAN વચ્ચે ભાગીદારીના ક્ષેત્રો કયા છે?

- (1) રોકાણ અને વેપાર
- (2) પરમાણુ સહકાર
- (3) પર્યટન
- (4) વિજ્ઞાન અને તકનીક

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1, 2 અને 4
- B) માત્ર 1, 2, 3 અને 4
- C) માત્ર 1, 3 અને 4**
- D) માત્ર 1 અને 3

82. યુએનએફસીસીસી (UNFCCC) શું છે?

- A) દ્વિપક્ષીય કરાર
- B) ત્રિપક્ષીય સંમેલન
- C) ચતુર્પક્ષીય સંમેલન
- D) બહુપક્ષીય કરાર**

83. આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણમાં શક્તિને કેન્દ્રસ્થાન માનનાર મુખ્ય વિચારક કોણ છે?

- A) રોબર્ટ ઓપેનહાઈમર
- B) હાન્સ મોર્ગેન્થાઉ**
- C) રોબર્ટ કોક્સ
- D) એન્ટોનિયો ગ્રામ્સી

84. નીચેના પૈકી કયો અપરંપરાગત સુરક્ષા મુદ્દો છે?

- A) હથિયાર સ્પર્ધા
- B) વિનાશક હથિયારો
- C) યુદ્ધ
- D) સંસાધનોની અછત**

85. નીચેના પૈકી કયા યુએનના માનવતાવાદી હસ્તક્ષેપોમાં આવે છે?

- (1) શરણાર્થીઓને મદદ કરવી
- (2) બાળકોને મદદ કરવી
- (3) ભૂખ્યા લોકોને ખોરાક આપવો
- (4) બીમારોની સારવાર કરવી

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1, 2 અને 3
- B) માત્ર 2, 3 અને 4
- C) માત્ર 1, 2 અને 4
- D) 1, 2, 3 અને 4**

86. વૈશ્વિક આર્થિક મુદ્દાઓ પર ચર્ચા માટે 1999માં કયું સંગઠન રચાયું હતું?
- A) WTO
 B) G20
 C) G7
 D) ASEAN
87. નીચેના પૈકી કયું આફ્રિકન યુનિયનનું સભ્ય નથી?
- A) આર્જેન્ટિના (Argentina)
 B) બેનીન (Benin)
 C) ચાડ (Chad)
 D) ડિજિબૂટી (Djibouti)
88. ભારતની વિદેશ નીતિના સિદ્ધાંતોમાં નીચેના પૈકી કયા સામેલ છે?
- (1) સમાન અને સમતાવાદી આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યવસ્થા
 (2) વિશ્વ શાંતિના આદર્શમાં વિશ્વાસ
 (3) વિવાદોના નિરાકરણ માટે બાહ્ય માળખું
 (4) નિશસ્ત્રીકરણ
- નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:
- A) 1, 2, 3 અને 4
 B) માત્ર 1, 2 અને 3
 C) માત્ર 1, 2 અને 4
 D) માત્ર 1 અને 2
89. જે દેશો અમેરિકન અને સોવિયેત ગઠબંધનોથી દૂર રહ્યા, તેમની વિદેશ નીતિને શું કહેવામાં આવે છે?
- A) શાંતિપૂર્ણ સહઅસ્તિત્વ
 B) અસંલગ્નતા
 C) સ્વતંત્ર રાજ્યો
 D) G-80
90. પરમાણુ હથિયારોના ઉપયોગના જોખમને ઘટાડવા માટે ભારતે કયો સિદ્ધાંત અપનાવ્યો?
- A) પ્રથમ ઉપયોગ નહીં (No First Use)
 B) શક્તિ સંતુલન
 C) પંચશીલ
 D) હથિયાર નિયંત્રણ
91. સ્વતંત્રતા પછી ભારતનો કયા દેશ સાથે સંબંધ "ગરમ-ઠંડો" રહ્યો છે?
- A) સાઉદી અરેબિયા
 B) ક્યુબા
 C) ચીન
 D) અમેરિકા

92. 2021માં ભારતે BRICS અધ્યક્ષપદ સંભાળ્યા બાદ નીચેના પૈકી કયા પરિણામો પ્રાપ્ત થયા?

- (1) BRICS વિદ્યાર્થી વિનિમય કાર્યક્રમનો પ્રારંભ
- (2) BRICS ડિજિટલ હેલ્થ સમિટ
- (3) પ્રથમ BRICS પાણી મંત્રીઓની બેઠક
- (4) BRICS ગ્રીન ટૂરિઝમ એલાયન્સનો પ્રારંભ

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1 અને 2
- B) માત્ર 1, 2 અને 3
- C) માત્ર 2, 3 અને 4**
- D) માત્ર 2 અને 3

93. ભારત અને રશિયન ફેડરેશન વચ્ચેના સ્ટ્રેટેજિક પાર્ટનરશિપ હેઠળનું સૌથી ઉચ્ચ સ્તરનું સંસ્થાગત સંવાદ મિકેનિઝમ કયું છે?

- A) ભારતના પ્રધાનમંત્રી અને રશિયન ફેડરેશનના રાષ્ટ્રપતિ વચ્ચેની વાર્ષિક સમિટ બેઠક**
- B) બંને દેશોના વિદેશ મંત્રીઓની અર્ધવાર્ષિક બેઠકો
- C) બંને દેશોના વિદેશ સચિવોની ત્રિમાસિક બેઠકો
- D) બંને દેશોના ચીફ ઓફ ડિક્રેન્સ સ્ટાફ વચ્ચેની વાર્ષિક બેઠકો

94. પીપલ્સ રિપબ્લિક ઓફ ચાઇના સાથે સત્તાવાર રાજદ્વારી સંબંધો સ્થાપિત કરનાર પ્રથમ ગેર-સામ્યવાદી દેશ કયો છે?

- A) ફ્રાન્સ
- B) ઈન્ડોનેશિયા
- C) ભારત**
- D) પાકિસ્તાન

95. દક્ષિણ એશિયન યુનિવર્સિટી (SAU) ક્યાં આવેલ છે?

- A) બાંગ્લાદેશ
- B) ભારત**
- C) શ્રીલંકા
- D) નેપાળ

96. ભારતની નેશનલ એક્શન પ્લાન ઓન ક્લાઈમેટ ચેન્જ (NAPCC) નીચે દર્શાવેલ ખાસ ક્ષેત્રોમાં રાષ્ટ્રીય મિશનનો સમાવેશ કરે છે:

- (1) સોલાર એનર્જી
- (2) હિમાલયન ઈકોસિસ્ટમ
- (3) ટકાઉ નિવાસ (સસ્ટેનેબલ હેબિટેટ)
- (4) નેશનલ ડિઝાસ્ટર રિસ્પોન્સ ફોર્સ (NDRF) ની સ્થાપના

નીચે આપેલા કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1, 2 અને 3
- B) 1, 2, 3 અને 4
- C) માત્ર 1, 3 અને 4
- D) માત્ર 2 અને 3

97. ભારતની Look East પોલિસી કોણે શરૂ કરી હતી?

- A) પી.વી. નરસિંહ રાવ
- B) વી.પી. સિંહ
- C) અટલ બિહારી વાજપેયી
- D) નરેન્દ્ર મોદી

98. નીચેનું કયું ઓપરેશન દર્શાવે છે કે ભારત હવે આતંકવાદનો માત્ર ભોગ બનતું દેશ નથી, પરંતુ તે શક્તિ અને વ્યૂહાત્મક આયોજન સાથે જવાબ આપશે?

- A) ઓપરેશન પવન
- B) ઓપરેશન રક્ષક
- C) ઓપરેશન રાનદોરી બેહાક
- D) ઓપરેશન સિંધૂર

99. ભારત કયા દેશમાંથી મોટા પાયે ગેરકાયદેસર ઈમિગ્રેશનની સમસ્યા સામનો કરી રહ્યું છે?

- A) પાકિસ્તાન
- B) ભૂટાન
- C) બાંગ્લાદેશ
- D) માલદિવ્સ

100. નીચેનું કયું ભારતની સ્વચ્છ અને આત્મનિર્ભર ઊર્જા ભવિષ્ય પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે?

- A) નેશનલ બાયો-એનર્જી મિશન
- B) નેશનલ ગ્રીન હાઈડ્રોજન મિશન
- C) PM-BIJILI
- D) PM-KUSUM

નીચે આપેલા કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1 અને 2
- B) માત્ર 2 અને 3
- C) માત્ર 1, 2 અને 3
- D) માત્ર 1, 2 અને 4

101. ઈન્ડસ વોટર ટ્રિટી કયા વર્ષમાં કરવામાં આવી હતી:

- A) 1956
- B) 1958
- C) 1960
- D) 1964

102. સમુદ્રી સુરક્ષા માં સમાવેશ થાય છે:

- (1) સમુદ્ર અને મહાસાગરથી ઉદ્ભવતા ખતરાઓથી રાષ્ટ્રની સંપ્રભુતાનું રક્ષણ કરવું.
- (2) દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોનું રક્ષણ કરવું અને ઉપલબ્ધ સમુદ્રી સંસાધનોની સુરક્ષા કરવી

ઉપર આપેલ નિવેદનોમાંથી કયું/કયા સાચું છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2
- C) 1 અને 2 બંને
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

103. ડૉ. રાજેન્દ્ર પ્રસાદ નીચે આપેલ પૈકી કઈ સમિતિના ભાગ નહોતા, જે બંધારણસભા દ્વારા સ્થાપિત કરવામાં આવી હતી:

- A) બંધારણસભાના કાર્યો અંગેની સમિતિ
- B) કાર્યપદ્ધતિના નિયમોની સમિતિ
- C) નાણાં અને સ્ટાફ સમિતિ
- D) સ્ટીયરિંગ સમિતિ

104. 1952માં સુપ્રીમ કોર્ટએ નીચેના કયા કેસમાં નિર્ણય આપ્યો કે સંસદને બંધારણના કોઈપણ ભાગમાં સુધારો કરવાની સત્તા છે, જેમાં મૂળભૂત અધિકારો પણ સમાવિષ્ટ છે:

- A) કીર્તન સિંહ વર્સેસ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા
- B) દેવિપ્રસાદ ચટર્જી વર્સેસ સ્ટેટ ઓફ વેસ્ટ બંગાળ
- C) મણિ શંકર આયંગર વર્સેસ સ્ટેટ ઓફ તમિલનાડુ
- D) શંકરી પ્રસાદ સિંહ દેવ વર્સેસ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા

105. Government of India Act 1935 સંબંધિત નીચેના નિવેદનો વાંચો:

- (1) આ અધિનિયમ દ્વારા પ્રાંતોમાં દ્વૈત શાસન (dyarchy)ની વ્યવસ્થા વિસ્તૃત કરવામાં આવી હતી, જેમાં પ્રાંતીય મંત્રીઓ અને ગવર્નર વચ્ચે વિષયોનું વિભાજન કરવામાં આવ્યું હતું.
- (2) આ અધિનિયમ દ્વારા પ્રાંતોમાં દ્વૈત શાસનને રદ કરવામાં આવ્યું હતું અને તેના સ્થાને પ્રાંતીય સ્વાયત્તતા (Provincial Autonomy)ની વ્યવસ્થા અમલમાં લાવવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત નિવેદનોમાંથી કયું/કયા સાચું છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2**
- C) 1 અને 2 બંને
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

106. બંધારણની પ્રસ્તાવનામાં “Unity of the Nation” શબ્દોને “Unity and Integrity of the Nation” થી કયા સુધારાએ બદલ્યા?

- A) બંધારણ (32મો સુધારો) અધિનિયમ, 1974
- B) બંધારણ (42મો સુધારો) અધિનિયમ, 1976**
- C) બંધારણ (101મો સુધારો) અધિનિયમ, 2017
- D) બંધારણ (103મો સુધારો) અધિનિયમ, 2019

107. 31 ડિસેમ્બર, 1947 સુધીની સ્થિતિ મુજબ ભારતની બંધારણસભાની રાજ્યવાર સભ્યપદ વિશે, નીચેના પૈકી કયા રાજ્યના સભ્યોની સંખ્યા સૌથી વધુ હતી?

- A) બિહાર
- B) પશ્ચિમ બંગાળ
- C) યુનાઈટેડ પ્રોવિન્સિસ**
- D) મદ્રાસ

108. ભારતના નિયંત્રક અને મહાલેખા પરીક્ષક નીચેના પૈકી કયા પ્રકારના ઓડિટ કરે છે?

- (1) નાણાકીય ઓડિટ
- (2) ઇલેક્ટ્રોનિક ડેટા પ્રોસેસિંગ (EDP) ઓડિટ
- (3) અનુપાલન ઓડિટ
- (4) કામગીરી ઓડિટ

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને સાચો જવાબ પસંદ કરો:

- A) 1, 2, 3 અને 4**
- B) માત્ર 1, 2 અને 3
- C) માત્ર 1, 3 અને 4
- D) માત્ર 1 અને 4

109. નીચેના પૈકી કઈ સમિતિએ રાજ્યમાં રાષ્ટ્રપતિ શાસન લાગુ કરવાની કલમ 356 રદ કરવાની ભલામણ કરી છે?

- A) જસ્પાલ સિંહ કમિશન
- B) વેક્ટરામન સમિતિ
- C) સરકારીયા કમિશન**
- D) સોમનાથ ચટર્જી સમિતિ

110. નીચેના પૈકી કયો વિકલ્પ ભારતના બંધારણના સ્ત્રોતને દર્શાવે છે, જ્યાંથી તેને સત્તા મળે છે અને જે બંધારણ દ્વારા સ્થાપિત અને પ્રોત્સાહિત કરવાના લક્ષ્યોને રેખાંકિત કરે છે?

- A) ભાગ ત્રણ
- B) આઠમી અનુસૂચિ
- C) માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો
- D) પ્રસ્તાવના**

111. ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટ દ્વારા જારી કરવામાં આવતા writs અંગે નીચેના નિવેદનોમાં કયું/કયા યોગ્ય છે?

- (1) હેબિયસ કોર્પસનો writ માત્ર ખાનગી સત્તાઓ સામે જ જારી થઈ શકે છે
 - (2) મન્ડેમસનો writ ખાનગી વ્યક્તિ અથવા સંસ્થા સામે જારી થઈ શકતો નથી
 - (3) પ્રોહિબિશનનો writ માત્ર ન્યાયિક અને અર્ધ-ન્યાયિક સત્તાઓ સામે જ જારી થઈ શકે છે
 - (4) સર્ટિયોરારીનો writ ધારાસભા સંસ્થાઓ અને ખાનગી વ્યક્તિઓ સામે ઉપલબ્ધ છે
- ઉપરોક્તમાંથી કયું/કયા નિવેદન યોગ્ય છે?

- A) માત્ર 1 અને 2
- B) માત્ર 1 અને 4
- C) માત્ર 2 અને 3**
- D) માત્ર 3 અને 4

112. EVM (Electronic Voting Machine) નો પ્રથમ વખત પાયલોટ આધારે ઉપયોગ ક્યારે કરવામાં આવ્યો હતો?

- A) 1982**
- B) 1988
- C) 1994
- D) 2004

113. નીચેના પૈકી કયું મુદ્દો નેશનલ હ્યુમન રાઈટ્સ કમિશનના તપાસ ક્ષેત્રમાં આવતો નથી?

- A) કસ્ટોડિયલ મૃત્યુ
- B) સશસ્ત્ર દળો દ્વારા માનવ અધિકાર ઉલ્લંઘન**
- C) પોલીસ, જેલ, કિશોર ગૃહો અને માનસિક હોસ્પિટલોમાં સુધારણા
- D) ભૂખમરાથી મૃત્યુ

114. રાજ્યપાલ વિશે નીચેનું વિચારો:
- (1) બંધારણમાં રાજ્યપાલોના ટ્રાન્સફર માટે કોઈ જોગવાઈ નથી.
 - (2) રાજ્યપાલોને એક રાજ્યમાંથી બીજા રાજ્યમાં ટ્રાન્સફર કરવાની ઘટનાઓ જોવા મળે છે.
 - (3) જ્યારે રાજ્યપાલનું ટ્રાન્સફર થાય છે ત્યારે તેઓને નવી પાંચ વર્ષની અવધિ શરૂ થાય છે.
- ઉપરોક્તમાંથી કયું/કયા નિવેદન યોગ્ય છે?
- A) 1, 2 અને 3
 - B) માત્ર 1 અને 2
 - C) માત્ર 2
 - D) માત્ર 2 અને 3
115. ભારતની બંધારણ સભાની સંપૂર્ણ પ્રક્રિયા દરમિયાન, ગ્રેનવિલ ઓસ્ટિનના મતે, સભાએ કઈ પદ્ધતિ અપનાવી હતી?
- A) મતભેદ દરમિયાન ખુલ્લું મતદાન
 - B) મતભેદ દરમિયાન ગુપ્ત મતદાન
 - C) સહમતિ દ્વારા નિર્ણય
 - D) સમિતિ અધ્યક્ષો દ્વારા પસંદગીયુક્ત મતદાન
116. કયા કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે પ્રસ્તાવનાને બંધારણ રચનાકારના ઈરાદાને સમજવા અને તેની વ્યાખ્યા કરવા માટે મહત્વપૂર્ણ માન્યો?
- A) A.K. ગોપાલન vs. સ્ટેટ ઓફ મદ્રાસ
 - B) K.C. વસંત કુમાર & અન્ય vs. સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક
 - C) બેરબારી યુનિયન અને એન્કલેવ એક્સચેન્જ કેસ
 - D) ઈન્દ્રા સહની & અન્ય vs. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા
117. રાજ્યના કારોબારી કામકાજ અંગે મંત્રીમંડળના તમામ નિર્ણય રાજ્યપાલને કોના મારફતે જણાવવામાં આવે છે?
- A) કેબિનેટ સચિવ
 - B) મુખ્ય સચિવ
 - C) કાયદા મંત્રી
 - D) મુખ્યમંત્રી
118. ભારતનું બંધારણ નીચેની જોગવાઈઓ મૂકે છે, જે ન્યાયપાલિકાથી અમલમાં મૂકવા યોગ્ય નથી પરંતુ દેશના શાસન માટે મૂળભૂત છે:
- A) મૂળભૂત અધિકારો
 - B) રાજ્યની નીતિનિર્દેશક તત્ત્વો
 - C) નવમું અનુસૂચિ
 - D) અવશેષ સત્તાઓ

119. આ સિદ્ધાંત સૂચવે છે કે સંસદ બંધારણના કેટલાક મૂળભૂત તત્વો અને મુખ્ય પાસાઓમાં સુધારો કરી શકતી નથી:

- A) બેસિક સ્ટ્રક્ચર સિદ્ધાંત
- B) લેપ્સનો સિદ્ધાંત
- C) કૃપલાણી સિદ્ધાંત
- D) ઓબ્જેક્ટિવ રિઝોલ્યુશન સિદ્ધાંત

120. એસ્ટિમેટ્સ કમિટીનો (Estimates Committee) કાર્યકાળ કેટલો હોય છે?

- A) પાંચ વર્ષ
- B) બે વર્ષ
- C) એક વર્ષ
- D) છ વર્ષ

121. નીચેના બંધારણ સભાની સમિતિઓ/ઉપસમિતિઓ (યાદી-I) અને તેમના અધ્યક્ષો (યાદી-II) મેળવો

યાદી-I (સમિતિ/ઉપસમિતિ)	યાદી-II (અધ્યક્ષ)
a. નિયમ સમિતિ	1. એચ. સી. મુકર્જી
b. પ્રાંતીય બંધારણ સમિતિ	2. આચાર્ય જે.બી. કૃપલાણી
c. અલ્પસંખ્યક ઉપસમિતિ	3. રાજેન્દ્ર પ્રસાદ
e. મૂળભૂત અધિકાર ઉપસમિતિ	4. વલ્લભભાઈ પટેલ
	5. બી. આર. આંબેડકર

સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો:

- A) a-3 b-4 c-1 d-2
- B) a-2 b-3 c-5 d-1
- C) a-4 b-1 c-5 d-3
- D) a-3 b-1 c-5 d-2

122. રાજ્ય ચૂંટણી આયોગના કમિશનરની નિમાણક કોણ કરે છે?

- A) ભારતના રાષ્ટ્રપતિ
- B) રાજ્યના મુખ્ય સચિવ
- C) ભારતના મુખ્ય ચૂંટણી કમિશનર
- D) રાજ્યપાલ

123. ઈન્ટર-સ્ટેટ કાઉન્સિલના અધ્યક્ષ કોણ હોય છે?

- A) રાષ્ટ્રપતિ
- B) ઉપ રાષ્ટ્રપતિ
- C) વડા પ્રધાન**
- D) ગૃહ મંત્રી

124. યુનિયન કાઉન્સિલ ઓફ મિનિસ્ટર્સ અંગે વિચાર કરો:

- (1) મંત્રીમંડળ વડાપ્રધાનના નેતૃત્વમાં હોય છે.
- (2) તે રાષ્ટ્રપતિને તેના કાર્યોમાં મદદ અને સલાહ આપે છે.
- (3) વડાપ્રધાનની નિમણૂક રાષ્ટ્રપતિ કરે છે અને અન્ય મંત્રીઓની નિમણૂક વડાપ્રધાનની સલાહથી કરે છે.
- (4) મંત્રીમંડળ સંસદ સામે સામૂહિક રીતે જવાબદાર છે.

ઉપરોક્તમાંથી કયું/કયા નિવેદન યોગ્ય છે?

- A) 1, 2, 3 અને 4
- B) માત્ર 1, 2 અને 3**
- C) માત્ર 1, 2 અને 4
- D) માત્ર 1, 3 અને 4

125. ચૂંટણી આયોગને બહુસભ્ય સંસ્થા કયા કાયદા દ્વારા બનાવવામાં આવ્યો?

- A) પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ (સુધારો), 1996**
- B) પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ (સુધારો), 1998
- C) પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ (સુધારો), 2002
- D) પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ (સુધારો), 2004

126. રાષ્ટ્રીય અનુસૂચિત જાતિ આયોગના નીચેના પૈકી કયો વિભાગ (wing) નથી?

- A) અત્યાચાર અને નાગરિક અધિકારોના રક્ષણ વિભાગ
- B) સેવા સુરક્ષા વિભાગ
- C) આર્થિક અને સામાજિક વિકાસ વિભાગ
- D) ચૂંટણી અને રાજકીય પ્રતિનિધિત્વ વિભાગ**

127. નીચેના નિવેદનો વાંચો:

- (1) બંધારણ હેઠળ, સંસદની બહારના વ્યક્તિને મંત્રી તરીકે નિયુક્ત કરવા માટે કોઈ પ્રતિબંધ નથી.
- (2) કોઈ મંત્રી, જો સતત છ મહિના સુધી સંસદના કોઈપણ ગૃહનો સભ્ય ન હોય, તો તે સમયગાળાના અંતે મંત્રીપદ ગુમાવે છે.

ઉપર આપેલ નિવેદનોમાંથી કયું/કયા સાચા છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2
- C) 1 અને 2 બંને
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

128. પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓના સત્તા અને કાર્યો નીચેના પૈકી કયા શેડ્યૂલનો ભાગ છે?

- A) બંધારણનું X શેડ્યૂલ
- B) બંધારણનું XI શેડ્યૂલ
- C) બંધારણનું XII શેડ્યૂલ
- D) બંધારણનું XIV શેડ્યૂલ

129. માલિમથ સમિતિની રિપોર્ટ નીચેના પૈકી કયા વિષય સાથે સંબંધિત છે?

- A) પંચાયતી રાજ વ્યવસ્થા
- B) શહેરી શાસન વ્યવસ્થા
- C) ફોજદારી ન્યાય પ્રણાલી
- D) કેન્દ્ર-રાજ્ય સંબંધો

130. સંસદમાં વિભાગીય સંબંધિત સ્થાયી સમિતિઓ (DRSCs)ની ભૂમિકા શું છે?

- A) સંબંધિત મંત્રાલયો માટે કાયદા તૈયાર કરવું.
- B) મંત્રાલયો માટે ફાળવેલા નાણાંનું પરિશીલન કરવું.
- C) મંત્રાલયોના વાર્ષિક અહેવાલ તૈયાર કરવું.
- D) મંત્રાલયના સ્ટાફની નિમાણક કરવી.

131. રાષ્ટ્રીય મહિલા આયોગમાં નિર્ણય પ્રક્રિયા વિશે નીચેનું વાંચો:

- (1) આયોગ હાજર સભ્યોના બહુમતી મતથી તમામ મુદ્દાઓનો નિર્ણય કરે છે.
- (2) જો બહુમતી મત ન મળે અને સ્થિતિ સ્થગિત થાય, તો સભ્ય સચિવને નિર્ણયકારક મત (casting vote) મળે છે.

ઉપર આપેલ નિવેદનોમાંથી કયું/કયા સાચા છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2
- C) 1 અને 2 બંને
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

132. નીચેના પૈકી કયો બંધારણીય સુધારો શહેરી સ્થાનિક સ્વરાજ સંસ્થાઓ સાથે સંબંધિત છે?

- A) 68મો બંધારણીય સુધારો
- B) 73મો બંધારણીય સુધારો
- C) 74મો બંધારણીય સુધારો**
- D) 82મો બંધારણીય સુધારો

133. ભારતમાં જાહેર હિત અરજી (PIL) માટે નીચેના ન્યાયમૂર્તિઓનું યોગદાન મહત્વપૂર્ણ માનવામાં આવે છે:

- A) ન્યાયમૂર્તિ જે.એલ. કપૂર અને ન્યાયમૂર્તિ પી. ગોવિંદા મેનન
- B) ન્યાયમૂર્તિ આર.એસ. બાચાવત અને ન્યાયમૂર્તિ જે.આર. મુધોલકર
- C) ન્યાયમૂર્તિ ડી.જી. પાલેકર અને ન્યાયમૂર્તિ આર.એસ. સરકારિયા
- D) ન્યાયમૂર્તિ પી.એન. ભગવતી અને ન્યાયમૂર્તિ વી.આર. કૃષ્ણ અચ્યર**

134. 1991 પૂર્વની જૂની આર્થિક નીતિના ખામી તરીકે નીચેનું માનવામાં આવતું હતું:

- (1) ખાનગી ક્ષેત્રમાં રોકાણ પર નિયંત્રણ અને લાઈસન્સ પ્રણાલીનો પ્રભાવ હતો.
- (2) જાહેર ક્ષેત્રમાં ભારે રોકાણ છતાં પરત (return) ની દર નીચી હતી.
- (3) જાહેર ક્ષેત્રને આરક્ષિત ક્ષેત્રોમાં એકાધિકાર હતો.
- (4) જટિલ લાઈસન્સ અને નિયમોને કારણે વિદેશી રોકાણને નિરોન્સાહિત કરવામાં આવતું હતું.

ઉપર આપેલમાંથી કયું/કયા સાચા છે?

- A) 1, 2, 3 અને 4**
- B) માત્ર 1 અને 4
- C) માત્ર 2 અને 3
- D) માત્ર 1, 3 અને 4

135. નીચેના પૈકી કયો આદિવાસી બળવો નથી?

- A) તમાર બળવો
- B) અવધ બળવો**
- C) ભીલ બળવો
- D) મુન્ડા બળવો

136. વિકાસ યોજના (Development Planning)નું આર્થિક ન્યાયીકરણ નીચેના પૈકી કયા સિદ્ધાંત પરથી આવે છે?

- A) રિકાર્ડોના તુલનાત્મક લાભ સિદ્ધાંત
- B) એડમ સ્મિથનો આર્થિક વૃદ્ધિ મોડેલ
- C) J.M. કેઈન્સનો આવક અને રોજગારનો સિદ્ધાંત**
- D) રોબર્ટ નોઝિકનો લિબરટેરિયનિઝમ

137. પ્રથમ પંચવર્ષીય યોજનાનો મુખ્ય ફોકસ શું હતો?

- A) નાણાકીય અને આર્થિક સુધારા
- B) રક્ષા અને વિકાસ
- C) ભારે અને આધારભૂત ઉદ્યોગો
- D) કૃષિ

138. ભારતમાં પ્રાદેશિક પક્ષો વિશે નીચેના નિવેદનો ધ્યાનમાં લો:

- (1) વિવિધ રાજ્યોમાં અસંતુલિત વિકાસ પ્રાદેશિક પક્ષોની વૃદ્ધિનું કારણ બન્યું છે.
- (2) સંઘીય વ્યવસ્થામાં રાજકીય સ્વાયત્તાની માંગને કારણે પ્રાદેશિક પક્ષોનું ગઠન થયું છે.
- (3) કેન્દ્ર સાથે વધુ અસરકારક રીતે વાટાઘાટ કરવા માટે, પ્રાદેશિક પક્ષો પ્રાદેશિક વિકાસ માટે વધુ સંસાધનોની ક્ષણવાણી મેળવવાનો પ્રયાસ કરે છે.

ઉપરોક્તમાંથી કયું/કયા નિવેદન(નો) સાચું/સાચાં છે?

- A) 1, 2 અને 3
- B) માત્ર 1 અને 2
- C) માત્ર 1 અને 3
- D) માત્ર 2 અને 3

139. દેશના કોર્પોરેટ ક્ષેત્રોને વિદેશી વ્યાપારો માટે ખુલ્લા મુકવાનું પરિણામ કઈ પ્રક્રિયાનું હતું?

- A) મિશ્ર અર્થતંત્ર
- B) વૈશ્વિકીકરણ પ્રક્રિયા
- C) લાયસન્સ-પરમિટ રાજ
- D) જાહેર ક્ષેત્રમાં નવીનતા

140. સંયુક્ત રાષ્ટ્રના માનવ વિકાસ અહેવાલ 2025 મુજબ, 2023માં ભારતમાં જીવન આશા કેટલી હતી?

- A) 69 વર્ષ
- B) 71 વર્ષ
- C) 72 વર્ષ
- D) 76 વર્ષ

141. નીચેના પૈકી કોણ તમિલનાડુમાં સ્વાભિમાન આંદોલન અથવા દ્રવિડ આંદોલનના જાણીતા નેતા હતા?

- A) પી. કે. અન્નામલૈ
- B) ઈ. વી. સ્વામી
- C) વી. બી. નાદાર
- D) સી. કે. કુમ્પુસામી

142. ગેઈલ ઓમવેડ્ટના મત અનુસાર, વસાહતીકાળ દરમિયાન સ્વાયત્ત દલિત આંદોલનને નીચેની શક્તિઓ સાથે સંકળાવું પડ્યું હતું:

- (1) બ્રાહ્મણવાદી હિંદુધર્મની ઐતિહાસિક રીતે ઊંડે વેરાયેલી હેજમની
- (2) કોંગ્રેસના નેતૃત્વ હેઠળના રાષ્ટ્રીય આંદોલનની હેજમની
- (3) સામ્યવાદી આંદોલન સાથેનો જટિલ સંબંધ

નીચે આપેલા કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1 અને 2
- B) માત્ર 1 અને 3
- C) માત્ર 1
- D) 1, 2 અને 3**

143. ગોર્ખાલેન્ડ આંદોલન કયા રાજ્ય સાથે સંબંધિત છે?

- A) પશ્ચિમ બંગાળ**
- B) સિક્કિમ
- C) મેઘાલય
- D) મણિપુર

144. આધુનિક ભારતમાં દલિત મોબિલાઈઝેશન મુખ્યત્વે સાંસ્કૃતિક ભેદભાવના ઈતિહાસ કરતાં રાજકીય પ્રેરણાથી પ્રભાવિત છે એવું કોણ માને છે?

- A) ઘનશ્યામ શાહ
- B) આન્દ્રે બેટેઈલ**
- C) ગોપાલ ગુરુ
- D) કાંછા ઈલૈયાહ

145. 1990ના દાયકામાં થયેલ ઐતિહાસિક “મહિલાઓનું એન્ટી-અરેક આંદોલન” કયા રાજ્ય સાથે જોડાયેલું છે?

- A) કેરળ
- B) કર્ણાટક
- C) આંધ્ર પ્રદેશ**
- D) મહારાષ્ટ્ર

146. નવી રાજ્યોની રચનાની માંગ ભારતીય રાજકારણમાં નિયમિત રીતે જોવા મળે છે. નીચેના અલગ રાજ્યની માંગ (યાદી-I) ને સંબંધિત રાજ્ય (યાદી-II) સાથે મેળવો:

યાદી-I (અલગ રાજ્યની માંગ)	યાદી-II (રાજ્ય)
a. કૂર્ગ	1. ઉત્તર પ્રદેશ
b. મિથિલાંચલ	2. બિહાર
c. સૌરાષ્ટ્ર	3. મહારાષ્ટ્ર
d. બ્રજ પ્રદેશ	4. ગુજરાત
	5. કર્ણાટક

નીચે આપેલા કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) a-3 b-5 c-1 d-4
- B) a-2 b-4 c-5 d-1
- C) a-4 b-1 c-2 d-3
- D) a-5 b-2 c-4 d-1**

147. નીચેના પૈકી કયું એક ગેર-પક્ષીય સંસ્થા (non-party organisation)નું ઉદાહરણ છે?

- A) મજૂર કિસાન શક્તિ સંગઠન**
- B) ઓલ ઇન્ડિયા કિસાન સભા
- C) ભારતીય કિસાન સંગ
- D) કિસાન અને ખેડૂત મજૂર કોંગ્રેસ

148. નીચેના પૈકી કયું એક ભારતની નાગરિક સમાજ સંસ્થાઓની મુખ્ય ભૂમિકા નથી?

- A) નીતિ વકાળત (Policy Advocacy)
- B) લોકશાહી અધિકારોનું સંરક્ષણ
- C) વિકાસમાં સક્રિય ભાગીદારી
- D) ચૂંટણી લડવી**

149. જરાલ્ડ કાર્ડનના અનુસાર, આધુનિક સમાજમાં જાહેર વહીવટની ભૂમિકાઓ કઈ છે?

- 1) રાજ્યવ્યવસ્થાનું સંરક્ષણ
- 2) જાહેર નીતિઓ અને રાજકીય પ્રવૃત્તિઓને પ્રભાવિત કરવી
- 3) સામાજિક-આર્થિક પરિવર્તનનું સંસ્થાકરણ

4) વિશાળ પાયે વ્યાપારી સેવાઓનું સંચાલન

નીચે આપેલા કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) 1, 2, 3 અને 4
- B) માત્ર 1, 2 અને 3
- C) માત્ર 2 અને 3
- D) માત્ર 1 અને 2

150. કઈ સિદ્ધાંત સૂચવે છે કે કર્મચારીઓ પોતાના સંસ્કાર, વલણ અને માન્યતાઓ સાથે સંસ્થામાં આવે છે અને ભરતી વખતે આ સામાજિક-સાંસ્કૃતિક પરિબલોને ધ્યાનમાં લેવાં જોઈએ?

- A) વૈજ્ઞાનિક વ્યવસ્થાપન સિદ્ધાંત
- B) બ્યુરોક્રેટિક સિદ્ધાંત
- C) માનવ સંબંધ સિદ્ધાંત
- D) યુક્તિસંગત પસંદગી સિદ્ધાંત

151. પ્રશાસનિક વિચારમાં 'રચનાત્મક સંઘર્ષ' (Constructive Conflict) ના સિદ્ધાંતને આગળ વધારનાર કોણ હતા?

- A) મેક્સ મૂલર (Max Muller)
- B) ચેસ્ટર બર્નાર્ડ (Chester Bernard)
- C) મેક્સ વેબર (Max Weber)
- D) મેરી પાર્કર ફોલેટ (Mary Parker Follett)

152. નેતૃત્વ (Leadership) નું કાર્ય શું છે?

- (1) સંસ્થાને દિશા આપવી
- (2) આત્મવિશ્વાસ (Self-esteem) વધારવો
- (3) સંસ્થાનું સંકલન કરવું
- (4) સંસ્થાને નિયંત્રિત કરવી

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને સાચો જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1 અને 4
- B) માત્ર 1, 2 અને 3
- C) માત્ર 1, 3 અને 4
- D) 1, 2, 3 અને 4

153. નીચે પૈકી કયું જાહેર વહીવટ (Public Administration) ની વિશેષતા નથી?

- A) તે સરકારના કાર્યકારી વિભાગનો ભાગ છે
- B) તે રાજ્યની પ્રવૃત્તિઓ સાથે સંબંધિત છે

- C) તે રાજકીય સત્તાને નિયંત્રિત કરે છે
D) તે જાહેર નીતિઓ અમલમાં મૂકે છે

154. સાંસ્કૃતિક તુલના (Cross-cultural Comparison), વિકાસાત્મક પરિમાણો (Developmental Dimensions), પર્યાવરણીય દૃષ્ટિકોણ (Ecological Perspective) અને લક્ષ્ય અભિગમ (Goal Orientation) નીચેના પૈકી કયા ક્ષેત્રના તત્વો છે?

- A) તુલનાત્મક જાહેર વહીવટ (Comparative Public Administration)
B) વાસ્તવવાદ (Realism)
C) આદર્શવાદ (Idealism)
D) નિર્ભરતા સિદ્ધાંત (Dependency Theory)

155. F.W. Riggs અનુસાર પ્રિઝમેટિક સમાજ (Prismatic Society) કેવી રીતે વર્ણવાય છે?

- (1) ઊંચી સમાનતા (Homogeneity) ધરાવતો
(2) ઊંચી વિવિધતા (Heterogeneity) ધરાવતો
(3) નવી સામાજિક રચનાઓ ઉભી થવા છતાં જૂની રચનાઓનો પ્રભાવ યથાવત રહે છે.
(4) ઊંચી ફોર્માલિઝમ (Formalism) ધરાવતો

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને સાચો જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1, 3 અને 4
B) માત્ર 2, 3 અને 4
C) માત્ર 1 અને 3
D) માત્ર 2 અને 4

156. નીચે પૈકી કયું પરંપરાગત જાહેર વહીવટના 'વેબેરિયન' અને 'બ્યુરોક્રેટિક' અભિગમની ટીકા તરીકે ઉભર્યું?

- A) સિસ્ટમ્સ થિયરી (Systems Theory)
B) સંસ્થા સિદ્ધાંત (Organisation Theory)
C) હાયરાર્કિકલ થિયરી (Hierarchical Theory)
D) ન્યૂ પબ્લિક મેનેજમેન્ટ (New Public Management)

157. મેરી પાર્કર ફોલેટ મુજબ, સંસ્થામાં સંઘર્ષ નિવારણ માટેની નીચેની પદ્ધતિ પૈકી કઈ યોગ્ય નથી?

- A) સમાધાન (Compromise)
B) દમન (Domination)
C) એકીકરણ (Integration)
D) વિખંડન (Fragmentation)

158. Assertion – a:

ઉપનિવેશક સમયગાળા દરમિયાન પરિવર્તનશીલ સમાજોમાં પ્રશાસનિક વિકાસ અને રાજકીય વિકાસ વચ્ચે અસમાનતા જોવા મળતી હતી.

Reason – r:

ઉપનિવેશક સત્તાધીશો એકીકૃત રાજકીય પ્રણાલી સ્થાપવામાં રસ ધરાવતા નહોતા.

નીચે આપેલમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો:

- A) (a) અને (r) બંને સાચા છે, અને (r), (a)નું યોગ્ય કારણ છે.
- B) (a) અને (r) બંને સાચા છે, પરંતુ (r), (a)નું યોગ્ય કારણ નથી.
- C) (a) સાચું છે, પરંતુ (r) ખોટું છે.
- D) (a) ખોટું છે, પરંતુ (r) સાચું છે.

159. ‘અધિકાર’ (Authority) ને સંચાર (Communication) નું સ્વરૂપ માનનાર કોણ હતા?

- A) ચેસ્ટર બર્નાર્ડ (Chester Bernard)
- B) મોહિત ભટ્ટાચાર્ય (Mohit Bhattacharya)
- C) વુડ્રો વિલ્સન (Woodrow Wilson)
- D) મેક્સ વેબર (Max Weber)

160. જાહેર વહીવટનો નીચેનો અભિગમ એ માન્યતા પર આધારિત છે કે પ્રશાસનિક પ્રણાલી સ્વતંત્ર નથી; તે આસપાસના અનેક ઉપપ્રણાલીઓથી પ્રભાવિત થાય છે:

- A) તત્ત્વજ્ઞાનિક અભિગમ (Philosophical Approach)
- B) પર્યાવરણીય અભિગમ (Ecological Approach)
- C) કાનૂની અભિગમ (Legal Approach)
- D) ઐતિહાસિક અભિગમ (Historical Approach)

161. ફ્રેન્ક મેરિનીની પુસ્તક ‘Towards a New Public Administration’ નીચેના વિષયો પર ભાર મૂકે છે:

- (1) બ્યુરોક્રેટિક, હાયરાર્કિકલ અને ટેકનિકલ પાસાઓ પર ભાર
- (2) સામાજિક સમાનતા (Social Equity) પર ભાર
- (3) સામાજિક રીતે જાગૃત અને ગ્રાહક કેન્દ્રિત અભિગમ
- (4) પ્રશાસનિક પ્રક્રિયાના વિકેન્દ્રિકરણ (Decentralisation) પર ભાર

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને સાચો જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1, 2 અને 3
- B) 1, 2, 3 અને 4
- C) માત્ર 2, 3 અને 4
- D) માત્ર 1 અને 4

162. સંસ્થાકીય સિદ્ધાંતમાં સિસ્ટમ્સ એનાલિસિસ (Systems Analysis) માટે મુખ્ય યોગદાન આપનાર તરીકે

કોને માનવામાં આવે છે?

- A) રોબર્ટ જેનિંગ્સ (Robert Jennings)
- B) પીટર કસ્ટર (Peter Custer)
- C) ગોલ્ડમેન સેક્સ (Goldman Sachs)
- D) હર્બર્ટ સાયમન (Herbert Simon)

163. વ્યવસ્થાપનને વ્યક્તિગત પરસ્પર સંબંધોના જાળ તરીકે જોનાર સિદ્ધાંત કયો છે?

- A) માનવ સંબંધ સિદ્ધાંત
- B) રાજકીય અર્થતંત્ર સિદ્ધાંત
- C) નારીવાદી સિદ્ધાંત
- D) ઉત્તર-આધુનિક સિદ્ધાંત

164. આ સિદ્ધાંત એ માન્યતા પર આધારિત છે કે વ્યક્તિઓને વધુ નાણાકીય પ્રોત્સાહન મળવાથી તેમની કાર્યપ્રેરણા વધે છે:

- A) સમાનતા પ્રેરણા સિદ્ધાંત
- B) એકવાદી (આર્થિક) પ્રેરણા સિદ્ધાંત
- C) સંરચનાત્મક પ્રેરણા સિદ્ધાંત
- D) સંબંધિત પ્રેરણા સિદ્ધાંત

165. સી. આઈ. બર્નાર્ડ અનુસાર નેતૃત્વ નીચેના પર આધાર રાખે છે:

- (1) વ્યક્તિ
- (2) અનુયાયીઓ
- (3) પરિસ્થિતિઓ

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1 અને 2
- B) માત્ર 2 અને 3
- C) 1, 2 અને 3
- D) માત્ર 1 અને 3

166. ડિસર્થન્વેસ્ટમેન્ટ, ફ્રેન્ચાઈઝિંગ અને લીઝ તથા મેનેજમેન્ટ એ કઈ પ્રક્રિયાના સ્વરૂપો છે?

- A) ખાનગીકરણ
- B) રાષ્ટ્રીયકરણ

- C) મિશ્ર અર્થતંત્ર
- D) જાહેર વ્યવસ્થાપન

167. કર્મચારીઓને સારી રીતે માહિતગાર રાખવું, તેમની પાસેથી પ્રતિસાદ મેળવવો અને તેમને સકારાત્મક કાર્યનૈતિકતા પ્રેરિત કરવી — આ કઈ પ્રક્રિયાના ઉદ્દેશ્યો છે?

- A) કાર્યકારી તંત્ર (Executive)
- B) સંસ્થા (Organization)
- C) વ્યવસ્થાપન (Management)
- D) સંચાર (Communication)

168. કોણે માન્યું હતું કે સંઘર્ષ એક સ્વાભાવિક પ્રક્રિયા છે, જે સૌના હિત માટે સામાજિક રીતે મહત્વપૂર્ણ ભિન્નતાઓને સ્વીકારવામાં મદદ કરે છે?

- A) સેમ્યુઅલ હર્નિટગ્ટન
- B) મેરી પાર્કર ફોલેટ
- C) સી. રાઈટ મિલ્સ
- D) આઈવર જેનિંગ્સ

169. પબ્લિક એકાઉન્ટ્સ કમિટી (PAC) વિશે નીચેના નિવેદનો પર વિચાર કરો:

- (1) તે પ્રથમ વખત 1921માં મોન્ટેગ્યુ-ચેમ્સફોર્ડ સુધારાઓના પરિણામે સ્થાપિત કરવામાં આવી હતી
 - (2) હાલમાં તે દર વર્ષે લોકસભાના નિયમ 308 હેઠળ ચલાય છે
 - (3) હાલમાં તેમાં કુલ 15 સભ્યો છે, જેમાં 10 લોકસભાથી અને 5 રાજ્યસભાથી છે
 - (4) તેના કાર્યમાં ભારત સરકારના ખર્ચ માટે સંસદ દ્વારા મંજૂર થયેલા નાણાંના હિસાબોની તપાસ શામેલ છે
- ઉપરોક્તમાંથી કયા નિવેદન/નિવેદનો સાચા છે?

- A) માત્ર 1, 2 અને 3
- B) 1, 2, 3 અને 4
- C) માત્ર 1, 2 અને 4
- D) માત્ર 1, 3 અને 4

170. ભારતના બંધારણનો કયો ભાગ પંચાયતોની ત્રણ-સ્તરીય પ્રણાલીનો ઉલ્લેખ કરે છે?

- A) ભાગ VIII
- B) ભાગ IX
- C) ભાગ X

D) ભાગ XI

171. નીચે આપેલમાંથી કયો શબ્દ એવો ક્ષેત્ર દર્શાવે છે કે જે સ્વૈચ્છિક, સ્વનિર્ભર, મુખ્યત્વે આર્થિક રીતે સ્વતંત્ર અને કાનૂની માળખા અથવા સામાન્ય મૂલ્યો દ્વારા સંચાલિત હોય છે?
- A) રાજકીય સમાજકરણ
B) નાગરિક સમાજ
C) રાજકીય ભાગીદારી
D) સારા શાસન
172. નીચેનો કયો સંકલ્પ લોકોને આરોગ્યપૂર્ણ અને દીર્ઘ આયુષ્ય, શિક્ષણનો અધિકાર અને યોગ્ય જીવન સ્તરનો આનંદ માણવાની સ્વતંત્રતા વધારવાનો હેતુ ધરાવે છે?
- A) રાજકીય વિકાસ
B) રાજકીય ભાગીદારી
C) માનવ વિકાસ
D) વૃદ્ધિ મોડેલ
173. ગૃહ અને શહેરી ભાબતોના મંત્રાલય (MoHUA) દ્વારા અમલમાં મૂકાયેલ પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના – શહેરી (PMAY-U) શહેરોમાં રહેણાંકની અછતને નીચેના કયા વર્ગોમાં દૂર કરવા માટે છે?
- (1) આર્થિક રીતે નબળા વર્ગો (EWS)
(2) નીચા આવકવર્ગ (LIG)
(3) મધ્યમ આવકવર્ગ (MIG)
- નીચે આપેલ કોડમાંથી યોગ્ય ઉત્તર પસંદ કરો:
- A) માત્ર 1 અને 2
B) માત્ર 1 અને 3
C) 1, 2 અને 3
D) માત્ર 2 અને 3
174. નીચેના પૈકી કયું NITI આયોગની પ્રવૃત્તિઓના વ્યાપમાં સમાવિષ્ટ નથી?
- A) નીતિ અને કાર્યક્રમ માળખું (Policy and Programme Framework)
B) સંવિધાનિક સત્તા દ્વારા નાણાકીય સંઘવાદનું અમલમાં લાવવું (Enforcement of Fiscal Federalism through Constitutional Authority)
C) મોનીટરિંગ અને મૂલ્યાંકન (Monitoring and Evaluation)
D) થિંક ટેંક, જ્ઞાન અને નવીનતા કેન્દ્ર (Think Tank, Knowledge and Innovation Hub)
175. નાગરિકોને સશક્ત બનાવવાનો, સરકારમાં પારદર્શિતા અને જવાબદારી વધારવાનો, ભ્રષ્ટાચાર ઘટાડવાનો

અને લોકશાહી લોકોને સેવા આપે તે સુનિશ્ચિત કરવાનો હેતુ કયા અધિકાર સાથે સંબંધિત છે?

- A) માહિતીનો અધિકાર
- B) સમાનતાનો અધિકાર
- C) મતાધિકાર
- D) જીવનોપાર્જનનો અધિકાર

176. 'સામાજિક ક્રિયા' (Social Action) સંકલ્પના અંગે નીચેના નિવેદનો પર વિચાર કરો:

- (1) તેમાં રાજકીય સુધારાઓ, કાર્યસ્થળ લોકશાહી, સામાજિક કાયદા, જાતીય અને સામાજિક સમાનતા, ધાર્મિક સ્વતંત્રતા અને નાગરિક અધિકારો માટેની પહેલોનો સમાવેશ થાય છે।
- (2) તેની પદ્ધતિઓમાં પ્રચાર, સંશોધન અને લોબિંગનો સમાવેશ થાય છે।
ઉપરોક્તમાંથી કયું/કયા નિવેદન સાચું છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2
- C) 1 અને 2 બંને
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

177. નેશનલ ઈ-ગવર્નન્સ ડિવિઝન (NeGD) ની સ્થાપના 2009માં નીચેના પૈકી કયા મંત્રાલય દ્વારા કરવામાં આવી હતી?

- A) ગૃહ મંત્રાલય
- B) સામાજિક ન્યાય અને સશક્તિકરણ મંત્રાલય
- C) કાર્મિક, જાહેર ક્ષરિયાદો અને પેન્શન મંત્રાલય
- D) ઈલેક્ટ્રોનિક્સ અને માહિતી ટેકનોલોજી મંત્રાલય

178. ગ્રાહક સુરક્ષા અધિનિયમ, 2019 નીચેના પૈકી કયા રાજ્ય પર લાગુ પડતો નથી?

- A) જમ્મુ અને કાશ્મીર
- B) નાગાલેન્ડ
- C) મણિપુર
- D) સિક્કિમ

179. કેન્દ્રીય ગ્રાહક સુરક્ષા પરિષદના કાર્યોનું સ્વરૂપ શું છે?

- A) ગુપ્તચર (Intelligence)
- B) સલાહકાર (Advisory)
- C) નિયમનકારી (Regulatory)
- D) ન્યાયિક (Judicial)

180. રાષ્ટ્રીય ખાદ્ય સુરક્ષા અધિનિયમ, 2013 હેઠળ ખાદ્ય સુરક્ષા માટેની જોગવાઈઓમાં નીચેના પૈકી શું

સમાવેશ થાય છે?

- (1) ગર્ભવતી અને સ્તનપાન કરાવતી માતાઓને પોષણ સહાય
- (2) ખેલાડીઓ અને રમતવીરોને પોષણ સહાય
- (3) બાળકો માટે પોષણ સહાય
- (4) બાળ કુપોષણની અટક અને વ્યવસ્થાપન

નીચે આપેલ કોડમાંથી યોગ્ય ઉત્તર પસંદ કરો:

- A) 1, 2, 3 અને 4
- B) માત્ર 1, 2 અને 4
- C) માત્ર 1 અને 4
- D) માત્ર 1, 3 અને 4

181. અંદાજ સમિતિ (Estimates Committee) નો કાર્યકાળ કેટલો હોય છે?

- A) એક વર્ષ
- B) બે વર્ષ
- C) ત્રણ વર્ષ
- D) પાંચ વર્ષ

182. જાહેર ઉપક્રમ સમિતિ (Public Undertakings Committee) ની રચના શું છે?

- A) 15 સભ્યો – 10 લોકસભાથી અને 5 રાજ્યસભાથી
- B) 20 સભ્યો – 10 લોકસભાથી અને 10 રાજ્યસભાથી
- C) 22 સભ્યો – 15 લોકસભાથી અને 7 રાજ્યસભાથી
- D) 25 સભ્યો – 15 લોકસભાથી અને 10 રાજ્યસભાથી

183. રાજ્યસભાના સભ્યો નીચે દર્શાવેલ લોકસભાના કાર્યસંચાલન અને વ્યવહારના નિયમોમાં ઉલ્લેખિત કઈ કઈ સમિતિઓ સાથે સંકળાયેલા છે અથવા તેમાં ભાગ લે છે?

- (1) પબ્લિક એકાઉન્ટ્સ કમિટી (Public Accounts Committee)
- (2) પબ્લિક અન્ડરટેકિંગ્સ કમિટી (Committee on Public Undertakings)
- (3) અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના કલ્યાણ માટેની સમિતિ (Committee on the Welfare of Scheduled Castes and Scheduled Tribes)
- (4) મહિલા સશક્તિકરણ સમિતિ (Committee on Empowerment of Women)

નીચે આપેલ કોડ મુજબ યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) માત્ર 1 અને 2
- B) માત્ર 1, 2 અને 3
- C) માત્ર 2, 3 અને 4
- D) 1, 2, 3 અને 4

184. રાજ્યસભાની બિઝનેસ એડવાઈઝરી કમિટીના સભ્યો:

- A) રાજ્યસભાના સભ્યો દ્વારા ચૂંટવામાં આવે છે
- B) અધ્યક્ષ દ્વારા નિમવામાં આવે છે**
- C) રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા નિયુક્ત થાય છે
- D) ગૃહમાં પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતા દરેક પક્ષ દ્વારા નામિત થાય છે

185. નીચેના પૈકી કયા તત્વો વધુ ન્યાયી, ઈમાનદાર, પારદર્શક, લોકશાહી અને જવાબદાર શાસનને પ્રોત્સાહન આપે છે, તેમજ વૈવિધ્યતા અને બહુવિધતાને સ્વીકારે છે?

- A) ધાર્મિક સંસ્થાઓ
- B) સમુદાય સંસ્થાઓ
- C) નાગરિક સમાજ સંસ્થાઓ**
- D) પ્રાદેશિક સંસ્થાઓ

186. માહિતીનો અધિકાર અધિનિયમ (Right to Information Act) કયારે અમલમાં આવ્યો?

- A) 2000
- B) 2002
- C) 2005**
- D) 2007

187. લોકપાલ સંબંધિત નીચેના નિવેદનો વાંચો:

(1) લોકપાલની ત્રણ મુખ્ય શાખાઓ છે – વિધાન, વહીવટી અને ન્યાયિક.

(2) વિધાન શાખા ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓ સાથે જોડાયેલા ભ્રષ્ટાચારના કેસો હલ કરે છે, વહીવટી શાખા બ્યુરોક્રસી સંબંધિત મુદ્દાઓ સંભાળે છે અને ન્યાયિક શાખા કાનૂની વ્યવસ્થામાં આવતા કેસોનું સંચાલન કરે છે.

ઉપરોક્ત નિવેદનોમાંથી કયું/કયા યોગ્ય છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2
- C) 1 અને 2 બંને
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.**

188. ભારતના સંકલિત ફંડ (Consolidated Fund of India)માંથી થતા તમામ જાહેર ખર્ચનું ઓડિટ કરવા માટે કોણ જવાબદાર છે?

- A) પબ્લિક એકાઉન્ટ્સ કમિટી
- B) ભારતના નિયંત્રક અને મહાલેખાપરીક્ષક (Comptroller and Auditor General of India)**

- C) એસ્ટિમેટ્સ કમિટી
- D) નાણાં મંત્રાલય

189. માહિતીનો અધિકાર અધિનિયમ મુજબ, જો માંગવામાં આવેલી માહિતી કોઈ વ્યક્તિના જીવન અથવા સ્વતંત્રતા સાથે સંબંધિત હોય, તો તે કેટલી અંદર પૂરી પાડવી જોઈએ?

- A) અરજી મળ્યા બાદ બાર કલાકમાં
- B) અરજી મળ્યા બાદ ચોવીસ કલાકમાં
- C) અરજી મળ્યા બાદ છત્રીસ કલાકમાં
- D) અરજી મળ્યા બાદ અઢીચાલીસ કલાકમાં**

190. ચેક અને બેલેન્સ (Checks and Balances) વિષે નીચેના નિવેદનો પર વિચાર કરો:

- (1) ન્યાયતંત્ર કાર્યપાલિકા અને વિધાન પર ન્યાયિક સમીક્ષા કરે છે
 - (2) વિધાન કાર્યપાલિકાના કાર્યનું મૂલ્યાંકન કરે છે
- ઉપરોક્ત નિવેદનોમાંથી કયું/કયા યોગ્ય છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2
- C) 1 અને 2 બંને**
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

191. કન્સ્યુમર પ્રોટેક્શન એક્ટ, 2019 મુજબ, જિલ્લા ગ્રાહક વિવાદ નિવારણ આયોગમાં કોણ સામેલ હોવું જોઈએ?

- A) એક પ્રમુખ અને ઓછામાં ઓછા બે સભ્યો**
- B) એક અધ્યક્ષ અને ઓછામાં ઓછા ત્રણ સભ્યો
- C) એક કમિશનર અને ઓછામાં ઓછા ચાર સભ્યો
- D) એક કાર્યકારી અધિકારી અને ઓછામાં ઓછા બે ઉપ કાર્યકારી અધિકારીઓ

192. ભારતમાં સ્થિર વિકાસ લક્ષ્યો (Sustainable Development Goals - SDGs) પ્રાપ્ત કરવા માટે નોડલ સંસ્થા કઈ છે?

- A) પર્યાવરણ અને વન વિભાગ
- B) સામાજિક ન્યાય વિભાગ
- C) કૃષિ નિયામક મંડળ
- D) નીતિ આયોગ (NITI Aayog)**

193. નાગરિક ચાર્ટર (Citizens' Charter) સંસ્થાની કઈ બાબતો પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે?

- (1) સેવાઓની ગુણવત્તા અને સમયમર્યાદા
- (2) ફરિયાદ નિવારણ પ્રણાલી
- (3) પારદર્શિતા અને જવાબદારી

નીચે આપેલ કોડનો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો:

- A) 1, 2 અને 3
- B) માત્ર 1 અને 2
- C) માત્ર 1 અને 3
- D) માત્ર 2 અને 3

194. પ્રાથમિક આરોગ્ય સેવાઓમાં વિશ્વની સૌથી મોટી ટેલિમેડિસિન વ્યવસ્થા તરીકે ઉભરી આવેલી રાષ્ટ્રીય ટેલિમેડિસિન સેવા કઈ છે?

- A) ઈ-આરોગ્ય
- B) ઈ-આયુષ
- C) ઈ-સંજીવની
- D) ઈ-હેલ્થ

195. શિક્ષણનો અધિકાર અધિનિયમ (RTE) ક્યારે અમલમાં આવ્યો?

- A) 2 ઓક્ટોબર 2009
- B) 1 એપ્રિલ 2010
- C) 15 ઓગસ્ટ 2014
- D) 26 જાન્યુઆરી 2014

196. નીચે આપેલમાંથી કઈ યોજના ગ્રામિણ ભારતમાં દરેક ઘર સુધી વ્યક્તિગત નળ કનેક્શન દ્વારા સલામત અને પૂરતું પીવાનું પાણી પહોંચાડવાનું લક્ષ્ય ધરાવે છે?

- A) નેશનલ ગંગા મિશન
- B) અટલ પાણી આયોગ
- C) જલ શક્તિ આયોગ
- D) જલ જીવન મિશન

197. PM સ્ટ્રીટ વેન્ડર્સ આત્મનિર્ભર નિધિ (PM SVANidhi) વિશે નીચેના નિવેદનો પર વિચાર કરો:

(1) આ યોજના શહેરી ગરીબ સ્ટ્રીટ વેન્ડરોને સસ્તા ધિરાણ ઉપલબ્ધ કરાવવા માટે ગૃહ અને શહેરી બાબતો મંત્રાલય દ્વારા શરૂ કરાયેલ વિશેષ માઈક્રો-ક્રેડિટ સુવિધા છે.

(2) આ યોજના હેઠળ 2 વર્ષના ગાળામાં ₹1,00,000 સુધીના ગીરવી વગરના કાર્યકારી મૂડી લોન પર

10% વ્યાજ સબસિડી આપવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત નિવેદનોમાંથી કયું/કયા સાચું છે?

- A) માત્ર 1
- B) માત્ર 2
- C) 1 અને 2 બંને
- D) 1 અને 2 બંનેમાંથી એક પણ નહિ.

198. 'વિકસિત ભારત' માટે શીખવા, વહેંચવા અને પ્રેરણા આપવા માટેનું સંકલિત પ્લેટફોર્મ કયું છે?

- A) PMO ડાયરેક્ટ
- B) NITI for States
- C) NeGD
- D) એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત

199. મહાત્મા ગાંધી NREGA હેઠળ લાભાર્થીઓના કૌશલ્યમાં વધારો કરીને તેમની રોજગાર ક્ષમતામાં સુધારો લાવવા અને તેમને પૂર્ણ-સમય રોજગારી તરફ આગળ વધારવા માટે કઈ યોજના છે?

- A) અટલ ઉદ્યોગ મિશન
- B) સ્વયં પોષક અભિયાન
- C) ગ્રામિણ આત્મનિર્ભર
- D) પ્રોજેક્ટ 'ઉન્નતિ'

200. જાહેર આરોગ્ય સેવાઓમાં સુધારો, સમુદાયની જવાબદારી વધારવા, વિકેન્દ્રિકરણ, મોનીટરીંગ, મૂલ્યાંકન અને આરોગ્ય કાર્યક્રમોના સંકલન માટે શરૂ કરાયેલ પહેલ કઈ છે?

- A) ભારત હર ઘર સ્વાસ્થ્ય યોજના
- B) યુનિવર્સલ ઈમ્યુનાઈઝેશન પ્રોગ્રામ
- C) નેશનલ રૂરલ હેલ્થ મિશન (NRHM)
- D) દીન દયાળ સ્વાસ્થ્ય સુરક્ષા અભિયાન

1. One of the first descriptions of the idea of justice can be found in the following:
 - A) Saint Augustine's 'The City of God'
 - B) Plato's 'Republic'
 - C) Cicero's 'On Laws'
 - D) Rousseau's 'Social Contract'

2. Which of the following values tradition more than ideals or abstractions?
 - A) Historicism
 - B) Liberalism
 - C) Structuralism
 - D) Conservatism

3. Of the following, which ones were connected to socialism?
 - 1) Francois-Noel Babeuf
 - 2) Henri de Saint Simon
 - 3) B.T. Marshal
 - 4) Charles Fourier

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1, 2 and 3 only
 - B) 1, 2 and 4 only
 - C) 1, 3 and 4 only
 - D) 2, 3 and 4 only

4. Regarding almost every issue of shared concern, which of the following is believed to result in a diversity of interests and opinions?
 - A. Monarchy
 - B. Theocracy
 - C. Democracy
 - D. Fascism

5. Which of the following promotes a complete societal transformation, zero economic growth, demographic decline, and local cultural and consumer trends?
 - A) Naturalism
 - B) Ecologism
 - C) Institutionalism
 - D) Socialism

6. Read the following statements about 'rights':
- (1) Negative rights refer to rights that require society at large to refrain from interfering.
- (2) Positive rights denote rights that place duties on others or the state to take action for a more complete realisation of our rights.
- Which of the statements given above is/are correct?
- A) 1 only
- B) 2 only
- C) Both 1 and 2
- D) Neither 1 nor 2
7. The concepts of intersectionality, social life dimensions, social inequality, and social transformation are the focus of the following:
- A) Feminism
- B) Behaviourism
- C) Systems Theory
- D) Structural Functionalism
8. Who among the following termed right to life, liberty and property as natural rights and the primary function of the state is to protect these natural rights of the individuals?
- A) Aristotle
- B) Thomas Aquinas
- C) John Locke
- D) Frederic Hegel
9. Read the following statements about citizenship:
- 1) Anarchists emphasize that true equality and universality can only be realized by dismantling hierarchical state authority, thereby advocating for voluntary, equal, and direct participation in social organization.
- 2) Marxists argue that the claims of legal equality and formal freedom in liberal citizenship are ultimately incompatible with the structural economic inequalities inherent in capitalism.
- 3) Feminists argue that traditional models of citizenship have historically been gender-blind, failing to account for women's unpaid labor, private-sphere experiences, and systemic inequalities. which is correct

Which of the statements given above is/are correct?

- A) 1 only
- B) 1 and 2 only
- C) 2 & 3 only
- D) 1, 2 and 3

10. Which of the following is accused of being anti-political and incapable of adopting an ethical stance, apart from resistance, disobedience, refusal, or deconstruction solely for deconstruction's sake?
- A) Feminist theory
 - B) Neoliberal theory
 - C) Neo-Marxist theory
 - D) Postmodern political theory
11. The following introduces a new political ideology that emphasises the importance of granting moral consideration to the non-human world and advocates integrating this perspective into social, economic, and political frameworks:
- A) Political Psychology
 - B) Conservatism
 - C) Ecologism
 - D) Spiritual Politics
12. Which of the following describes how each ethnic group in the population preserves its uniqueness—the "salad bowl" or "the glorious mosaic"?
- A) Ethnic nationalism
 - B) Multiculturalism
 - C) Democratic Socialism
 - D) Conservatism
13. Assertion (a): Liberty involves within itself both the individual and social sides of man's existence.
Reason (r): Liberty means the absence of constraints and not the absence of restraints and limitations.
Codes:
Which of the statements given above is/are correct?
- A) (a) and (r) are true, (r) is the correct explanation of (a)
 - B) (a) and (r) are true, but (r) is not the correct explanation of (a)
 - C) (a) is true, but (r) is false
 - D) (a) is false, but (r) is true

14. Which of the following places the individual and individual rights as the highest priority?

- A) Neo-Marxism
- B) Sarvodaya
- C) Liberalism**
- D) Fascism

15. Match the following kinds of equality (List I) with their respective explanations (List II):

List-I

List-II

(Kinds of equality)

(Explanation)

a. Natural equality

1. No discrimination on any artificial ground

b. Social equality

2. Distribution of national wealth

c. Political equality

3. Nature has made all men equal

d. Economic equality

4. equal penalties on everyone violating the law

5. Access for everyone to the avenues of power

Select the correct answer using the code given below:

A) a-3 b-4 c-1 d-2

B) a-2 b-3 c-5 d-1

C) a-4 b-1 c-5 d-3

D) a-3 b-1 c-5 d-2

16. The dominant strain of Confucian thought stressed:

- A) The rule of law
- B) The natural rights
- C) The diplomacy of the King
- D) The perfectibility of man**

17. Plato's scheme of education represents:

- A) A state-controlled system of compulsory education for both sexes.**
- B) A state-controlled system of compulsory education for men alone.
- C) An autonomous body-controlled education for aristocrats.
- D) A state-controlled education for aristocrats.

18. Read the following statements about Niccolo Machiavelli:

- (1) The biblical and theological approach employed in the study of politics was the methodology of Machiavelli.
- (2) Machiavelli believed that men throughout history have been motivated by the same forces and faced similar problems.

Which of the statements given above is/are correct?

- A) 1 only
- B) 2 only**
- C) Both 1 and 2
- D) Neither 1 nor 2

19. "The state is a community, and that it is the highest of all communities" are the opening remarks of the following work:

- A) Montesquieu's 'The Persian Letters'
- B) Aristotle's 'Politics'**
- C) Plato's 'Symposium'
- D) David Hume's 'Treatise of Human Nature'

20. Who among the following provided a psychological foundation to his political reasoning through the conception of human nature?

- A) Gandhi
- B) Habermas
- C) Aristotle
- D) Hobbes**

21. Match the following works (List I) with their respective authors (List II):

List-I (Work)	List-II (Author)
a. The Republic	1. Machiavelli
b. The Prince	2. Aristotle
c. De Cive	3. Locke
d. Two Treatises on Civil Government	4. Plato
	5. Hobbes

Select the correct answer using the code given below:

- A) a-3 b-4 c-1 d-2
- B) a-2 b-3 c-5 d-1
- C) a-4 b-1 c-5 d-3**
- D) a-3 b-1 c-5 d-2

22. In Antonio Gramsci's theory, which concept specifically refers to the process through which the ruling class secures consent and legitimizes its dominance in society?

- A) Hegemony**
- B) Civil Society
- C) Historic Bloc
- D) Governance

23. The concept of 'Geist or Spirit' was fundamental in the political thinking of:
- A) Rousseau
 - B) Bentham
 - C) Hegel
 - D) Machiavelli
24. Which of the following terms are associated with John Rawls?
- (1) Original position
 - (2) Veil of ignorance
 - (3) Chain connection
 - (4) One-Dimensional Man
- Select the correct answer using the code given below:
- A) 1 and 2 only
 - B) 1, 2 and 3 only
 - C) 1, 2 and 4 only
 - D) 2 and 4 only
25. Who said, "It is not the consciousness of men that determines their existence, but on the contrary, it is their social existence that determines their consciousness"?
- A) Hegel
 - B) Karla Marx
 - C) Frantz Fanon
 - D) Althusser
26. Men living without law in the State of Nature would be men not trusting each other, is the argument of one of the following:
- A) Machiavelli
 - B) Rousseau
 - C) Locke
 - D) Hobbes
27. Read the following statements regarding John Stuart Mill:
- (1) Mill unconditionally supports social democracy as inherently good and does not express any concern about the dangers of majority rule.
 - (2) Mill opposes proportional representation and argues that it is unsuitable for the effective exercise of liberty.

Which of the statements given above is/are correct?

- A) 1 only
- B) 2 only
- C) Both 1 and 2
- D) Neither 1 nor 2

28. Who among the following distinguished between 'labour' and 'work'?

- A) Mary Wollstonecraft
- B) Gandhi
- C) M.N. Roy
- D) Hannah Arendt

29. The following is considered: "Violence is a precondition to liberation. It operates in two directions: internal to the colony among the colonisers and external in the formative conflict between the colonised and the coloniser":

- A) Frantz Fanon
- B) Mao Zedong
- C) Ram Manohar Lohia
- D) V.I. Lenin

30. Read the following statements about the concept of 'dictatorship of the proletariat':

(1) It implies the proletariat using the mechanisms of state violence to achieve its class aims.

(2) State violence is used in the same way the aristocracy and bourgeoisie used the state during their periods of hegemony to pursue their class ends.

(3) It 'withers away' rather than abolishes itself because the old social order does not necessarily give up easily.

Which of the statements given above is/are correct?

- A) 1 only
- B) 1 and 2 only
- C) 1, 2 and 3
- D) 3 only

31. The principle of "letting a hundred flowers bloom and a hundred schools of thought contend" was advocated by:

- A) Gandhi
- B) Mao Zedong
- C) Jawaharlal Nehru
- D) Hannah Arendt

32. Read the following about Gandhi's idea of 'Trusteeship':

(1) It provides a means of transforming the present capitalist order of society into an egalitarian one.

(2) It does not recognise any right of private ownership of property, except that it may be permitted by society for its welfare.

(3) It excludes legislative regulation of ownership.

(4) Production will be determined by social necessity and not by personal whims or greed.

Which of the statements given above is/are correct?

- A) 1, 2 and 3 only
- B) 1, 2 and 4 only
- C) 1, 2, 3 and 4
- D) 1 and 4 only

33. Which of the following are two kinds of laws classified by Zia Barani?

- A) Shariat and Zawabit
- B) Shariat and Caliphs
- C) Caliphs and Zawabit
- D) Shariat and Iqtas

34. Whose London lectures are collectively called 'Practical Vedanta'?

- A) Vivekananda
- B) V.D. Savarkar
- C) Sri Aurobindo
- D) Deendayal Upadhyaya

35. Which of the following form part of Kautilya's principles of foreign policy?

- 1) Pursuit of resources
- 2) Elimination of enemies
- 3) Cultivation of allies
- 4) Preference for war over peace

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1 and 2 only
- B) 1, 2 and 3 only
- C) 1, 2 and 4 only
- D) 2, 3 and 4 only

36. The type of political modernity envisioned by the following was the rejection of current primordial political structures, their adaptation to modern relevance, and the establishment of new institutions:
- A) B.G. Tilak
 - B) Deen Dayal Upadhyaya
 - C) Jawaharlal Nehru
 - D) Guru Golwarkar
37. Pandita Ramabai is considered to have entered the feminist discourse through her book:
- A) Mahila Mukti
 - B) Mahila Chetana
 - C) Kaavya Nayikas
 - D) Stri Dharma Niti
38. Consider the following about Aurobindo's idea of 'Passive Resistance':
- (1) It involved organised defensive resistance to the alien rule by reducing the nation's dependency on the foreign bureaucracy.
- (2) It included the refusal to pay taxes to the government, but was considered the strongest and final form.
- Which of the statements given above is/are correct?
- A) 1 only
 - B) 2 only
 - C) Both 1 and 2
 - D) Neither 1 nor 2
39. Scholars believe that the following serves as a satire of Vedic origin myths, which challenge the Vedic assertions of the inherent superiority of the Brahmins:
- A) Padma Sambhava Sutta
 - B) The Agganna Sutta
 - C) Carvaka Samhita
 - D) Vajra Kosha

40. Who of the following considered the Marxian view of history flawed because it did not recognise the part played by mental activity in the social process?
- A) M.N. Roy
 - B) Subash Chandra Bose
 - C) Ram Manohar Lohia
 - D) Bertrand Russel
41. Consider the following about V.D. Savarkar:
- (1) The term Hindu for him was not about a particular religion or tradition but a race and a nationality.
 - (2) He did not use the term 'race' in biological and rigid anthropological terms.
 - (3) He sought to make a distinction between the Hindu religion and Hindutva.
 - (4) He found that the Hindutva articulated in terms of Hindu Dharma is correct.
- Which of the statements given above is/are correct?
- A) 1 and 2 only
 - B) 1, 2 and 3 only
 - C) 1, 2, 3 and 4
 - D) 2, 3 and 4 only
42. Who believed that Hindu traditions caused the unfortunate conditions of widows and that societal customs forced conformity to irresponsible patriarchy, despite varying Shastra opinions on child marriage?
- A) Bala Gangadhar Tilak
 - B) Kasturba Gandhi
 - C) Mata Mahadevi
 - D) Pandita Ramabai
43. Who among the following was critical of traditional religions, regardless of their type, such as Islam or Hinduism?
- A) Vivekananda
 - B) B.G. Tilak
 - C) M.K. Gandhi
 - D) Kabir

44. Read the following about the Dharmashastra:

(1) It upheld the ideal of an indissoluble union between state and society, and king and subject.

(2) The King and Danda, the Spirit of Punishment (the power of sanction), were both of divine creation.

(3) To disobey the King was not merely imprudent; it was a dereliction of Dharma

(4) Taxes were the King's income, and they could be earned as desired by the King.

Which of the statements given above is/are correct?

A) 1 and 2 only

B) 1, 2 and 3 only

C) 2, 3 and 4 only

D) 1, 2, 3 and 4

45. Who believed that a king must generate wealth, possess armies, and conquer territories to achieve his objectives?

A) Buddha

B) Mahaveera

C) Barani

D) Kautilya

46. Which of the following are the steps advocated by Jayaprakash Narayan to achieve his ideal of 'Sampoorna Kranthi'?

1) The creation and organisation of people's power

2) Total and revolutionary change in all aspects of public life

3) Development of the people's government at the lower level

4) Gradual withering away of the state

Select the correct answer using the code given below:

A) 1, 2, 3 and 4

B) 1, 2 and 3 only

C) 2, 3 and 4 only

D) 1 and 2 only

47. Who among the following argued that nationalism could dehumanise individuals and lead to conflict and a disregard for human dignity?
- A) Deendayal Upadhyaya
 - B) Aurobindo
 - C) Mahatma Gandhi
 - D) Rabindranath Tagore
48. Consider the following statements on the types of non-violence of Gandhiji:
- (1) Non-violence of the Brave is not adopted under compulsion, and the basis of the non-violence of the brave is morality and inner strength
- (2) Non-violence of the Coward is the worst form of non-violence.
- Which of the statements given above is/are correct?
- A) 1 only
 - B) 2 only
 - C) Both 1 and 2
 - D) Neither 1 nor 2
49. Who among the following is the author of the book 'The State in Capitalist Society'?
- A) Ralf Miliband
 - B) C. Wright Mills
 - C) Louis Althusser
 - D) Karl Marx
50. "Poorer countries should embark on programs of import substitution so that they need not purchase the manufactured products from the richer countries" is the assumption of:
- A) Post-Modern Theory
 - B) Modernisation Theory
 - C) Dependency Theory
 - D) Neo-Classical Theory
51. Which collection of concepts and regulations aims to create a political system that minimises arbitrary governance?
- A) Totalitarianism
 - B) Constitutionalism
 - C) Fascism
 - D) Behaviouralism

52. Assertion (a): There is no 'general', 'uniform' or 'modular' nationalism that can be applied universally.

Reason (r): Nationalisms have differed in their content and form, depending on historically contingent situations and contexts.

Which of the statements given above is/are correct?

- A) (a) and (r) are true, (r) is the correct explanation of (a)
- B) (a) and (r) are true, but (r) is not the correct explanation of (a)
- C) (a) is true, but (r) is false
- D) (a) is false, but (r) is true

53. In which political culture category are citizens mostly oblivious to the existence of the central government?

- A) Participant
- B) Civic
- C) Subject
- D) Parochial

54. The nature of New Social Movements is:

- A) Fascist
- B) Integrated and hierarchical
- C) Cross-class and cross-ideology
- D) Violent and non-pragmatic

55. According to Charles Ragin, which one of the following falls under the main goals of comparative research?

- A) Engaging with the truth
- B) Exploring diversity
- C) Exploring a phenomenon
- D) Finding facts

56. One of the criteria for assessing the character of the regime model of fascism is domestic political consolidation. This pertains to:

- 1) Control over the official state apparatus
- 2) Control over the decision-making process
- 3) Control over other surviving antagonistic institutional poles of power

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1 and 2 only
- B) 1 and 3 only
- C) 2 and 3 only
- D) 1, 2 and 3

57. Elite theory is associated with which one of the following?

- A) Gaetano Mosca
- B) Samuel Huntington
- C) David Held
- D) Robert Fischer

58. The term 'Political Regimes' describes:

- (1) Informal institutions
- (2) The formal or official form of government

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1 only
- B) 2 only
- C) Both 1 and 2
- D) Neither 1 nor 2

59. Aggregating and articulating needs and problems as identified by members and supporters is a role of political parties in:

- A) Representative democracies
- B) Totalitarian states
- C) Single-party systems
- D) Monarchical systems

60. Consider the following about 'Colonialism':

- (1) The role of the colonial state was less than that of the capitalist state
- (2) Surplus is appropriated by control over state power
- (3) Exploitative international division of labour
- (4) Different modes of production coexist

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1, 2 and 3 only
- B) 1, 2 and 4 only
- C) 2, 3 and 4 only
- D) 1, 2, 3 and 4

61. Which of the following consists of various components of democracy, the rule of law, freedom, happiness, equality and well-being?

- A) Post-colonial state
- B) Welfare state
- C) Totalitarian state
- D) Communist state

62. A system based on a non-liberal philosophy that glorifies the nation and supports a militaristic state, led by a powerful, loyal leader, is called:
- A) Communist regime
 - B) Social-democratic regime
 - C) Semi-democratic regime
 - D) Fascist regime
63. Which of the following approaches considers that sovereignty, or independence and self-control, is the defining characteristic of the state?
- A) Liberal
 - B) Realist
 - C) Marxist
 - D) Idealist
64. This approach seeks to connect structure and agency-focused theories, suggesting that both structure and agency rely on each other:
- A) Social Constructivism
 - B) Neo-realism
 - C) Feminism
 - D) Post-modernism
65. Which of the following committees are related to the General Council of the World Trade Organisation?
- 1) Committee on Trade and Environment
 - 2) Committee on Trade and Development
 - 3) Committee on Subsidies in Trade
 - 4) Committee on Balance of Payments Restrictions

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1 and 2 only
 - B) 1, 2 and 3 only
 - C) 1, 2 and 4 only
 - D) 2, 3 and 4 only
66. Which of the following is NOT a non-state actor in international relations?
- A) Multinational Corporations
 - B) Intelligence Agencies
 - C) International non-governmental organisations
 - D) Religious organisations

67. The situation where parties change, along with the associated issues and expectations, leads to a diminished fear of conflict stemming from their relationship, which is referred to as:
- A) Conflict settlement
 - B) Conflict termination
 - C) Conflict resolution
 - D) Conflict transformation
68. The founding treaty of the International Criminal Court (ICC) is called:
- A) The Rome Statute
 - B) The Geneva Statute
 - C) The Berlin Statute
 - D) The Brussels Statute
69. Which of the following are nuclear non-proliferation regimes?
- (1) NPT
 - (2) FMCT
 - (3) OECD
 - (4) MTCR

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1, 2 and 3 only
 - B) 1, 2 and 4 only
 - C) 1, 3 and 4 only
 - D) 1 and 4 only
70. Which of the following theories considers that the 'human nature' is not fixed or essential, but shaped by the social conditions that exist at any period?
- A) Social Constructivism
 - B) Critical Theory
 - C) Structural functionalism
 - D) Neo-liberalism
71. Which of the following does not fall under a religious terrorist organisation?
- A) The Al Qaeda
 - B) Irish Republican Army
 - C) Abu Nidal
 - D) Lashkar-e-Toiba

72. The following is NOT a founder member of the Shanghai Cooperation Organisation:

- A) Azerbaijan
- B) Kazakhstan
- C) China
- D) Russia

73. Match the following Secretary Generals (List-I) with their respective countries (List-II):

List-I (Secretary General)	List-II (Country)
a. Trygve Lie	1. Austria
b. Kurt Waldheim	2. Portugal
c. Boutros Boutros Ghali	3. Norway
d. Antonio Guterres	4. Egypt
	5. Peru

Select the correct answer using the code given below:

- A) a-3 b-4 c-2 d-1
- B) a-2 b-3 c-4 d-5
- C) a-4 b-2 c-5 d-3
- D) a-3 b-1 c-4 d-2

74. Which of the following is a joint venture between India and Russia?

- A) Chutaka, Madhya Pradesh Atomic Power Project
- B) BrahMos Aerospace Private Limited
- C) Jaitapur Nuclear Power Plant
- D) Lockheed Martin Aerostructures Limited

75. India-EU Strategic Partnership Agreement (SPA) of 2004 does NOT include the multilateral cooperation in the following areas:

- A) Conflict prevention
- B) Anti-terrorism
- C) Non-proliferation
- D) Promotion of socialism

76. Which of the following agreements was signed between India and the US in 2005?

- A) New Framework for India-US Defence Relations
- B) Indo-US Civil Nuclear Cooperation
- C) Indo-US Counter Terrorism Initiative
- D) Joint Strategic Vision for Asia-Pacific

77. Arrange the following in chronological order:
- (1) The Millennium Assembly of the UN, New York
 - (2) Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer
 - (3) World Food Summit
 - (4) Convention on Biological Diversity

Select the correct answer using the code given below:

- A) 2, 4, 3, 1
 - B) 3, 2, 1, 4
 - C) 4, 1, 2, 3
 - D) 1, 4, 3, 2
78. The capability to prevent a state from harmful actions to vital security interests is widely recognised as:
- A) Diplomacy
 - B) Deterrence
 - C) Power
 - D) Defence
79. During whose visit, India and China agreed on a Declaration for Relations and designated Special Representatives (SRs) to explore a political framework for boundary settlement:
- A) Prime Minister Atal Bihari Vajpayee's visit to China in 2003
 - B) President Hu Jintao's visit to India in 2006
 - C) President Xi Jinping's visit to India in 2014
 - D) Prime Minister Narendra Modi's visit to China in 2015
80. Which of the following aimed at building a conflict-free, cooperative South Asia?
- A) The Fernandes Doctrine
 - B) The Shimla Agreement
 - C) The SAARC Declaration
 - D) The Gujral Doctrine
81. Which of the following are the sectors of partnership between India and ASEAN?
- 1) Investment and Trade
 - 2) Nuclear cooperation
 - 3) Tourism
 - 4) Science and Technology

Select the correct answer using the code given below:

A) 1, 2 and 4 only

B) 1, 2, 3 and 4

C) 1, 3 and 4 only

D) 1 and 3 only

82. The United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) is a:

A) Bilateral Treaty

B) Trilateral Convention

C) Quadrangle Convention

D) Multilateral Treaty

83. Who is regarded as the leading proponent of the idea that power is the central theoretical element of international politics?

A) Robert Oppenheimer

B) Hans Morgenthau

C) Robert Cox

D) Antonio Gramsci

84. Which of the following is a non-traditional security issue?

A) Arms race

B) Weapons of Mass Destruction

C) Wars

D) Resource scarcity

85. Which of the following comes under UN humanitarian interventions?

(1) Helping refugees

(2) Helping children

(3) Feeding the hungry

(4) Healing the sick

Select the correct answer using the code given below:

A) 1, 2 and 3 only

B) 2, 3 and 4 only

C) 1, 2 and 4 only

D) 1, 2, 3 and 4

86. Which organisation was founded in 1999 after the Asian financial crisis to facilitate discussions among finance ministers and central bank governors on global economic issues?

- A) WTO
- B) The G20**
- C) G7
- D) ASEAN

87. The following is NOT a member of the African Union:

- A) Argentina**
- B) Benin
- C) Chad
- D) Djibouti

88. The principles of India's foreign policy include:

- 1) Equitable and Egalitarian International Order
- 2) Faith in the Ideal of World Peace
- 3) External Framework of Dispute Settlement
- 4) Disarmament

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1, 2, 3 and 4
- B) 1, 2 and 3 only
- C) 1, 2 and 4 only**
- D) 1 and 2 only

89. Which term is used to refer to the foreign policies of countries that choose not to align themselves with the two blocs dominated by the US and the USSR?

- A) Peaceful co-existence
- B) Non-alignment**
- C) Sovereign independent states
- D) G 80

90. India adopted a principle to enhance strategic stability and reduce the risk of accidental nuclear weapon use, serving as a first step toward delegitimising nuclear weapons:

- A) A global no - first - use agreement**
- B) Balance of power
- C) Panchsheel
- D) Arms control

91. Despite having many shared common values, India has had a peculiar hot and cold relationship since its independence with one of the following countries:
- A) Saudi Arabia
 - B) Cuba
 - C) China
 - D) The USA
92. Which of the following are the results of India assuming BRICS chairmanship in 2021?
- (1) Launch of the BRICS Student Exchange Programme
 - (2) BRICS Digital Health Summit
 - (3) 1st BRICS Water Ministers Meeting
 - (4) Launch of the BRICS Alliance for Green Tourism
- Select the correct answer using the code given below:
- A) 1 and 2 only
 - B) 1, 2 and 3 only
 - C) 2, 3 and 4 only
 - D) 2 and 3 only
93. The following is the highest institutionalised dialogue mechanism under the Strategic Partnership between India and the Russian Federation:
- A) Annual Summit meeting between the Prime Minister of India and the President of the Russian Federation
 - B) Bi-annual meetings of the foreign ministers of both countries
 - C) Quarterly meetings of the foreign secretaries of both countries
 - D) Annual meetings between the chief of the defence staff of both countries
94. Which of the following is the first non-socialist bloc country to establish diplomatic relations with the People's Republic of China?
- A) France
 - B) Indonesia
 - C) India
 - D) Pakistan
95. Which of the following is home to South Asian University (SAU)?
- A) Bangladesh
 - B) India
 - C) Sri Lanka
 - D) Nepal

96. The National Action Plan on Climate Change (NAPCC) of India comprises national missions in the following specific areas:
- (1) Solar energy
 - (2) The Himalayan ecosystem
 - (3) Sustainable habitat
 - (4) Setting up of National Disaster Response Force (NDRF)

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1, 2 and 3 only
 - B) 1, 2, 3 and 4
 - C) 1, 3 and 4 only
 - D) 2 and 3 only
97. India's Look East policy was enunciated by:
- A) P.V. Narsimha Rao
 - B) V.P. Singh
 - C) Atal Bihari Vajpayee
 - D) Narendra Modi
98. The following demonstrates India's determination, firmness, and commitment to no longer being a target of terrorism; it will reply with both strength and strategic planning:
- A) Operation Pawan
 - B) Operation Rakshak
 - C) Operation Randori Behak
 - D) Operation Sindhoor
99. India is facing a large illegal immigration problem from:
- A) Pakistan
 - B) Bhutan
 - C) Bangladesh
 - D) Maldives
100. Which of the following reflects India's commitment to a cleaner and self-reliant energy future?
- (A) National Bio-Energy Mission
 - (B) National Green Hydrogen Mission
 - (C) PM-BIJILI
 - (D) PM-KUSUM

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1 and 2 only
- B) 2 and 3 only
- C) 1, 2 and 3 only
- D) 1, 2 and 4 only

101. The Indus Water Treaty was concluded in the year:

- A) 1956
- B) 1958
- C) 1960
- D) 1964

102. Maritime security involves:

(1) Protecting the nation's sovereignty from threats arising from the oceans and seas.

(2) Protecting coastal areas and safeguarding the available ocean resources

Which of the statements given above is/are correct?

- A) 1 only
- B) 2 only
- C) Both 1 and 2
- D) Neither 1 nor 2

103. Dr. Rajendra Prasad was NOT part of one of the following committees established by the constituent assembly:

- A) Committee on the Functions of the Constituent Assembly
- B) Committee on the Rules of Procedure
- C) Finance and Staff Committee
- D) Steering Committee

104. In 1952, the Supreme Court ruled in the following case that Parliament has the authority to amend any section of the Constitution, which also encompasses Fundamental Rights:

- A) Keertan Singh v. Union of India
- B) Debiprasad Chatterjee v. State of West Bengal
- C) Mani Shankar Ayyangar v. State of Tamil Nadu
- D) Shankari Prasad Singh Deo v. Union of India

105. Consider the following statements regarding the Government of India Act 1935:

(1) The Act extended the system of dyarchy to the provinces by introducing a division of subjects between provincial ministers and the Governor.

(2) The Act abolished dyarchy in the provinces and replaced it with the system of provincial autonomy.

Which of the statements given above is/are correct?

A) 1 only

B) 2 only

C) Both 1 and 2

D) Neither 1 nor 2

106. Which amendment replaced the phrase "Unity of the Nation" in the preamble of the Constitution with the words "Unity and Integrity of the Nation"?

A) The Constitution (32nd Amendment) Act, 1974

B) The Constitution (42nd Amendment) Act, 1976

C) The Constitution (101st Amendment) Act, 2017

D) The Constitution (103rd Amendment) Act, 2019

107. About the State-wise Membership of the Constituent Assembly of India as on 31st December, 1947, which of the following had the highest number?

A) Bihar

B) West Bengal

C) United Provinces

D) Madras

108. The Comptroller Auditor General of India conducts which of the following kinds of audits?

1) Financial Audit

2) Electronic Data Processing (EDP) Audit

3) Compliance Audit

4) Performance Audit

Select the correct answer using the code given below:

A) 1, 2, 3 and 4

B) 1, 2 and 3 only

C) 1, 3 and 4 only

D) 1 and 4 only

109. Which of the following is recommended for the abolition of Article 356 relating to the imposition of the President's rule in States?
- A) Jaspal Singh Commission
 - B) Venkataraman Committee
 - C) Sarkaria Commission
 - D) Somnath Chatterjee Committee
110. Which of the following reflects the origin of the Constitution of India, from where it gains its authority and outlines the goals that the Constitution aims to establish and promote?
- A) Part three
 - B) Schedule eight
 - C) Directive principles
 - D) The Preamble
111. Which of the following statements is/are correct regarding writs issued by the Supreme Court and High Courts in India?
- (1) The writ of Habeas Corpus can be issued against private authorities only
 - (2) The writ of Mandamus cannot be issued against a private individual or body
 - (3) The writ of prohibition can be issued only against judicial and quasi-judicial authorities
 - (4) The writ of Certiorari is available against legislative bodies and private individuals
- Which of the statements given above is/are correct?
- A) 1 and 2 only
 - B) 1 and 4 only
 - C) 2 and 3 only
 - D) 3 and 4, only
112. The EVMs were first used on a pilot basis to conduct elections in:
- A) 1982
 - B) 1988
 - C) 1994
 - D) 2004

113. Which of the following does NOT come under the purview of investigation by the National Human Rights Commission?
- A) Custodial deaths
 - B) Human rights violations by the armed forces
 - C) Reform of the police, prisons, juvenile homes and mental hospitals
 - D) Death by starvation
114. Consider the following about the Governors:
- (1) The constitution does not provide for the transfer of governors.
 - (2) There are instances of the transfer of governors from one state to another state
 - (3) Whenever the governors are transferred, they begin a new five-year term.
- Which of the statements given above is/are correct?
- A) 1, 2 and 3 only
 - B) 1 and 2 only
 - C) 2 only
 - D) 2 and 3 only
115. Throughout the complete process of the Constituent Assembly of India, Granville Austin noted that the methods employed by the assembly adhered to:
- A) Open ballot during contestations
 - B) Secret voting during contestations
 - C) Decision-making by Consensus
 - D) Selective voting by the committee chairpersons
116. In which of the following cases did the Supreme Court of India hold that the Preamble is significant for understanding the intention of the framers of the Constitution and for its interpretative value?
- A) A.K. Gopalan v. State of Madras
 - B) K.C. Vasanth Kumar & Others v. State of Karnataka
 - C) Berubari Union and Enclave Exchange Case
 - D) Indra Sawhney & Others v. Union of India
117. All decision made by the Council of Ministers concerning the management of State affairs is conveyed to the Governor of the State through:

- A) The Cabinet Secretary
- B) The Chief Secretary
- C) Minister for Legislative Affairs
- D) The Chief Minister**

118. The Constitution of India lays down the following provisions, which though not justiciable, are fundamental in the governance of the country:

- A) Fundamental Rights
- B) Directive Principles of State Policy**
- C) Schedule Nine
- D) Residuary Powers

119. This doctrine suggests that Parliament cannot alter certain core principles and key aspects of the Constitution through amendments:

- A) Basic structure doctrine**
- B) The doctrine of Lapse
- C) Kripalani doctrine
- D) The doctrine of objective resolution

120. What is the term of the Committee on Estimates?

- A) Five years
- B) Two years
- C) One year**
- D) Six years

121. Match the following Constituent Assembly Committees/Sub-Committees (List-I) with respective Chairmen (List-II):

List-I (Committee/Sub-Committee)	List-II (Chairman)
a. Rules Committee	1. H.C. Mookerjee
b. Provincial Constitution Committee	2. Acharya J.B. Kripalani
c. Minorities Sub-Committee	3. Rajendra Prasad
d. Fundamental Rights Sub Committee	4. Vallabhbhai Patel
	5. B.R. Ambedkar

Select the correct answer using the code given below:

- A) a-3 b-4 c-1 d-2**
- B) a-2 b-3 c-5 d-1
- C) a-4 b-1 c-5 d-3
- D) a-3 b-1 c-5 d-2

122. Who appoints the State Election Commissioner?
- A) President of India
 - B) Chief Secretary of the state
 - C) Chief Election Commissioner of India
 - D) Governor**
123. Who is the Chairman of the Inter-State Council?
- A) The President
 - B) The Vice President
 - C) The Prime Minister**
 - D) The Home Minister
124. Consider the following about the Union Council of Ministers:
- (1) The Council of Ministers, headed by the Prime Minister
 - (2) It aids and advises the President in the exercise of his/her functions
 - (3) The Prime Minister is appointed by the President, who also appoints other ministers on the advice of the Prime Minister
 - (4) The Council of Ministers is collectively responsible to the Parliament
- Which of the statements given above is/are correct?
- A) 1, 2, 3 and 4
 - B) 1, 2 and 3 only**
 - C) 1, 2 and 4 only
 - D) 1, 3 and 4 only
125. The Election Commission was made a multi-member body by:
- A) The Representation of the People (Amendment) Act, 1996**
 - B) The Representation of the People (Amendment) Act, 1998
 - C) The Representation of the People (Amendment) Act, 2002
 - D) The Representation of the People (Amendment) Act, 2004
126. The following is NOT a wing of the National Commission for Scheduled Castes:
- A) Atrocities and Protection of Civil Rights Wing
 - B) Service Safeguards Wing
 - C) Economic and Social Development Wing
 - D) Elections and Political Representation Wing**

127. Read the following statements:
- (1) Under the Constitution, there is no bar to the appointment of a person from outside the Parliament as a Minister.
- (2) A Minister who, for six consecutive months, is not a member of either House of Parliament shall at the expiration of that period cease to be a Minister.
- Which of the statements given above is/are correct?
- A) 1 only
B) 2 only
 C) Both 1 and 2
D) Neither 1 nor 2
128. The powers and functions of the Panchayati Raj institutions are part of:
- A) The X Schedule of the Constitution
 B) The XI Schedule of the Constitution
C) The XII Schedule of the Constitution
D) The XIV Schedule of the Constitution
129. The Malimath Committee report is related to:
- A) Panchayati Raj System
B) Urban Governance System
 C) Criminal Justice System
D) Centre-State Relations
130. What is the role of the Departmentally Related Standing Committees (DRSCs) in the Parliament?
- A) Drafting the acts of the concerned Ministries
 B) Scrutinising funds allocated to Ministries
C) Drafting annual reports of the Ministries
D) Appointment of Ministerial staff
131. Read the following about the decision-making process at the National Commission for Women:
- (1) The Commission will resolve all matters by relying on the majority opinion of the members who are present and casting their votes.
- (2) If there is a stalemate without a majority opinion, the Member Secretary will have the deciding vote in those circumstances.

Which of the statements given above is/are correct?

- A) 1 only
- B) 2 only
- C) Both 1 and 2
- D) Neither 1 nor 2

132. Which of the following amendments is related to the Urban Local Bodies?

- A) The 68th Constitutional Amendment
- B) The 73rd Constitutional Amendment
- C) The 74th Constitutional Amendment
- D) The 82nd Constitutional Amendment

133. The contributions of the following are regarded as crucial to Public Interest Litigation in India:

- A) Justice J.L. Kapur and Justice P. Govinda Menon
- B) Justice R.S. Bachawat and Justice J.R. Mudholkar
- C) Justice D.G. Palekar and Justice R.S. Sarkaria
- D) Justice PN Bhagwati and Justice VR Krishna Iyyar

134. The following were considered as the lacunas of the pre-1991 old economic policy:

- (1) Investment from the private sector was restricted due to the regulations and licensing policies in place.
- (2) Public sector investment, although huge, yielded a poor rate of return.
- (3) The public sector enjoyed a monopoly in all areas which were reserved for it.
- (4) Foreign investment was discouraged due to the intricate licensing and other regulations.

Which of the statements given above is/are correct?

- A) 1, 2, 3 and 4
- B) 1 and 4 only
- C) 2 and 3 only
- D) 1, 3 and 4 only

135. Which one of the following is not a tribal revolt?

- A) Tamar revolt
- B) Awadh revolt
- C) Bhil revolt
- D) Munda revolt

136. Development Planning derives its economic justification from the:
- A) Ricardo's comparative advantage model
 - B) Adam Smith's economic growth model
 - C) J.M. Keynes's theory of income and employment
 - D) Robert Nozick's libertarianism
137. What was the focus of the First Five-Year Plan?
- A) Fiscal and economic reforms
 - B) Defence and development
 - C) Heavy and basic industries
 - D) Agriculture
138. Consider the following about regional parties in India:
- (1) Lopsided development in various States has been the reason for the growth of regional parties.
- (2) Demand for political autonomy in a federation has led to the formation of regional parties.
- (3) In their pursuit to bargain with the Centre more effectively, regional parties strive to secure a greater allocation of resources for regional development.
- Which of the statements given above is/are correct?
- A) 1, 2 and 3 only
 - B) 1 and 2 only
 - C) 1 and 3 only
 - D) 2 and 3 only
139. The opening up of the country's corporate sectors to foreign businesses in India was a result of:
- A) Mixed economy
 - B) Globalisation process
 - C) Licence permit raj
 - D) Public sector innovation
140. As per the UN Human Development Report 2025, what was the life expectancy in India in 2023?
- A) 69 years
 - B) 71 years
 - C) 72 years
 - D) 76 years

141. Who among the following was the well-known leader of the self-respect movement or the Dravidian Movement in Tamil Nadu?
- A) P.K. Annamalai
 - B) E.V. Ramasamy
 - C) V.B. Nadar
 - D) C. K. Kuppusamy
142. According to Gail Omvedt, the autonomous Dalit Movement during colonialism had to engage with the following forces:
- (1) Historically deep-rooted hegemony of Brahminical Hinduism
 - (2) The hegemony of the nationalist movement under the leadership of the Congress
 - (3) A difficult relationship with the communist movement.
- Select the correct answer using the code given below:
- A) 1 and 2 only
 - B) 1 and 3 only
 - C) 1 only
 - D) 1, 2 and 3
143. The Gorkhaland movement is associated with which state?
- A) West Bengal
 - B) Sikkim
 - C) Meghalaya
 - D) Manipur
144. Who believes that in modern India, Dalit mobilisation is largely influenced by political motives rather than by a history of discrimination rooted in culture?
- A) Ghanshyam Shah
 - B) Andre Betielle
 - C) Gopal Guru
 - D) Kancha Ilaiah
145. The historic "Anti-Arrack Movement of Women" in the 1990s is associated with which of the following states?
- A) Kerala
 - B) Karnataka
 - C) Andhra Pradesh
 - D) Maharashtra

146. Demand for the creation of new states has been a regular feature of Indian politics. Match the following separate state demands (List-I) with the respective states (List-II):

List-I

(Separate State Demand)

- a. Coorg
- b. Mithilanchal
- c. Saurashtra
- d. Braj Pradesh

List-II

(State)

- 1. Uttar Pradesh
- 2. Bihar
- 3. Maharashtra
- 4. Gujarat
- 5. Karnataka

Select the correct answer using the code given below:

- A) a-3 b-5 c-1 d-4
- B) a-2 b-4 c-5 d-1
- C) a-4 b-1 c-2 d-3
- D) a-5 b-2 c-4 d-1**

147. Which of the following is an example of a non-party organisation?

- A) Mazdoor Kisan Shakti Sangathan**
- B) The All-India Kisan Sabha
- C) Bharatiya Kisan Sangh
- D) Kisan and Khet Mazdoor Congress

148. Which one of the following is NOT a major role of civil society organisations in India?

- A) Policy Advocacy
- B) Protection of Democratic Rights
- C) Active Partners in development
- D) Contesting elections**

149. According to Gerald Caiden, which of the following are the roles of public administration in contemporary society?

- 1) Preservation of the polity
- 2) Influencing public policies and political trends
- 3) Institutionalisation of socioeconomic change
- 4) Management of large-scale commercial services

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1, 2, 3 and 4**
- B) 1, 2 and 3 only
- C) 2 and 3 only
- D) 1 and 2 only

150. Which theory suggests that employees bring their own culture, attitudes, and beliefs to an organisation, and that these socio-cultural factors should be considered in hiring?
- A) Scientific management theory
 - B) Bureaucratic Theory
 - C) Human Relations Theory
 - D) Rational Choice Theory
151. Who among the following advanced the concept of 'constructive conflict' in the administrative thought?
- A) Max Muller
 - B) Chester Bernard
 - C) Max Weber
 - D) Mary Parker Follett
152. The task of the leadership is:
- 1) To direct the organisation
 - 2) To boost self-esteem
 - 3) To coordinate the organisation
 - 4) To control the organisation
- Select the correct answer using the code given below:
- A) 1 and 4 only
 - B) 1, 2 and 3 only
 - C) 1, 3 and 4 only
 - D) 1, 2, 3 and 4
153. Which one of the following is not a characteristic of Public Administration?
- A) It is part of the executive branch of government
 - B) It is related to the activities of the state
 - C) It controls the political power
 - D) It carries out the public policies
154. Cross-cultural Comparison, Developmental Dimensions, Ecological perspective and Goal orientation are the elements of:
- A) Comparative Public Administration
 - B) Realism
 - C) Idealism
 - D) Dependency Theory

155. According to F.W. Riggs, a prismatic society is:
- (1) Characterised by a high degree of homogeneity
 - (2) Characterised by a high degree of heterogeneity
 - (3) The old structures continue to dominate the social system despite the creation of modern social structures
 - (4) Characterised by a high degree of formalism
- Select the correct answer using the code given below:
- A) 1, 3 and 4 only
 - B) 2, 3 and 4 only
 - C) 1 and 3 only
 - D) 2 and 4 only

156. The emergence of the following is considered a critique of the traditional approach of Public Administration, which was 'Weberian', 'Bureaucratic':
- A) Systems Theory
 - B) Organisation Theory
 - C) Hierarchical Theory
 - D) New Public Management

157. According to Mary Parker Follett, one of the following is not a way of resolving a conflict in an organisation:
- A) Compromise
 - B) Domination
 - C) Integration
 - D) Fragmentation

158. Assertion (a): In transitional societies during the colonial period, a disparity existed between administrative growth and political advancement.

Reason (r): Colonial authorities did not prioritise the establishment of a unified political system.

Which of the statements given above is/are correct?

- A) (a) and (r) are true, (r) is the correct explanation of (a)
- B) (a) and (r) are true, but (r) is not the correct explanation of (a)
- C) (a) is true, but (r) is false
- D) (a) is false, but (r) is true

159. Who among the following considered 'authority' as a form of communication?
- A) Chester Bernard
 - B) Mohit Bhattacharya
 - C) Woodrow Wilson
 - D) Max Weber
160. The approach to Public Administration outlined below is rooted in the belief that an administrative system is not autonomous; it is affected by numerous adjacent sub-systems:
- A) The Philosophical Approach
 - B) The Ecological Approach
 - C) The Legal Approach
 - D) The Historical Approach
161. Frank Marini's book 'Towards a New Public Administration' emphasises the following themes:
- (1) Stress on bureaucratic, hierarchical and technical aspects
 - (2) Stress on social equity
 - (3) Socially conscious and client-oriented view
 - (4) Stress on Decentralisation of the administrative process
- Select the correct answer using the code given below:
- A) 1, 2 and 3 only
 - B) 1, 2, 3 and 4
 - C) 2, 3 and 4 only
 - D) 1 and 4 only
162. The following is considered the chief contributor to systems analysis in organisational theory:
- A) Robert Jennings
 - B) Peter Custer
 - C) Goldman Sachs
 - D) Herbert Simon
163. Which of the following theories focuses on management as a web of interpersonal relationships?
- A) Human relations theory
 - B) Political economy theory
 - C) Feminist theory
 - D) Post-modern theory

164. This theory is founded on the idea that individuals are greatly motivated when they receive higher monetary rewards:
- A) Equity Theory of Motivation
 - B) Monistic or Economic Theory of Motivation
 - C) Structural Theory of Motivation
 - D) Relative Theory of Motivation
165. According to C.I. Bernard, leadership depends upon the following:
- (1) The individual
 - (2) The followers
 - (3) The conditions
- Select the correct answer using the code given below:
- A) 1 and 2 only
 - B) 2 and 3 only
 - C) 1, 2 and 3 only
 - D) 1 and 3 only
166. Disinvestment, Franchising, and Lease and Management are the forms of:
- A) Privatisation
 - B) Nationalisation
 - C) Mixed economy
 - D) Public management
167. Ensuring employees are well-informed, gathering feedback from employees, and instilling employees with a positive work ethic are the objectives of:
- A) Executive
 - B) Organisation
 - C) Management
 - D) Communication
168. Who believed that conflict is a normal process for acknowledging socially valuable distinctions for everyone's benefit?
- A) Samuel Huntington
 - B) Mary Parker Follett
 - C) C. Wright Mills
 - D) Iver Jennings

169. Consider the following about the Public Accounts Committee (PAC):
- (1) It was first set up in 1921 in the wake of the Montague-Chelmsford Reforms
 - (2) It is now constituted every year under Rule 308 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Lok Sabha.
 - (3) It now consists of 15 members, comprising 10 from the Lok Sabha and 5 members from the Rajya Sabha
 - (4) Its functions include examination of accounts showing the appropriation of sums granted by Parliament for the expenditure of the Government of India
- Which of the statements given above is/are correct?
- A) 1, 2 and 3 only
 - B) 1, 2, 3 and 4
 - C) 1, 2 and 4 only
 - D) 1, 3 and 4 only
170. Which part of the Constitution envisages a three-tier system of Panchayats?
- A) Part VIII of the Constitution
 - B) Part IX of the Constitution
 - C) Part X of the Constitution
 - D) Part XI of the Constitution
171. The following often refers to 'the domain of structured social existence that is voluntary, self-sustaining, predominantly financially independent, and governed by a legal framework or a collection of common values':
- A) Political Socialisation
 - B) Civil Society
 - C) Political Participation
 - D) Good Governance
172. The following concept aims at enlarging people's choice of healthy and long life, the right to be educated and the freedom to enjoy a decent standard of living:
- A) Political Development
 - B) Political Participation
 - C) Human Development
 - D) Growth Model

173. Pradhan Mantri Awas Yojana – Urban (PMAY-U), implemented by the Ministry of Housing and Urban Affairs (MoHUA), addresses urban housing shortage among:

- (1) The Economically Weaker Sections (EWS)
- (2) The Lower-Income Groups (LIG)
- (3) The Middle-Income Groups (MIG)

Select the correct answer using the code given below:

- A) 1 and 2 only
- B) 1 and 3 only
- C) 1, 2 and 3 only
- D) 2 and 3 only

174. Which of the following is not a part of the NITI Aayog's gamut of activities?

- A) Policy and Programme Framework
- B) Enforcement of Fiscal Federalism through Constitutional Authority
- C) Monitoring and Evaluation
- D) Think Tank, Knowledge and Innovation Hub

175. The aim is to empower citizens, promote transparency and accountability in government, reduce corruption, and ensure democracy serves the people.

- A) Right to information
- B) Right to equality
- C) Right to vote
- D) Right to livelihood

176. Consider the following about the concept of 'Social Action':

- (1) It addresses initiatives for political reform, workplace democracy, social laws, racial and social equality, freedom of religion, and civil rights.
- (2) Its techniques include propaganda, research and lobbying.

Which of the statements given above is/are correct?

- A) 1 only
- B) 2 only
- C) Both 1 and 2
- D) Neither 1 nor 2

177. The National e-Governance Division was created in 2009 by which of the following?
- A) Ministry of Home Affairs
 - B) Ministry of Social Justice and Empowerment
 - C) Ministry of Personnel, Public Grievances and Pensions
 - D) Ministry of Electronics & Information Technology
178. The Consumer Protection Act, 2019, does not extend to:
- A) Jammu and Kashmir
 - B) Nagaland
 - C) Manipur
 - D) Sikkim
179. What is the nature of the functions of the Central Consumer Protection Council?
- A) Intelligence
 - B) Advisory
 - C) Regulatory
 - D) Judicial
180. Provisions for food security envisaged in the National Food Security Act, 2013 include:
- 1) Nutritional support to pregnant women and lactating mothers.
 - 2) Nutritional support for athletes and sports persons
 - 3) Nutritional support for children.
 - 4) Prevention and management of child malnutrition.
- Select the correct answer using the code given below:
- A) 1, 2, 3 and 4
 - B) 1, 2 and 4 only
 - C) 1 and 4 only
 - D) 1, 3 and 4 only
181. What is the term of the Estimates Committee?
- A) One year
 - B) Two years
 - C) Three years
 - D) Five years

182. What is the composition of the Public Undertakings Committee?
- A) 15 members, 10 from the Lok Sabha and 5 from the Rajya Sabha
 - B) 20 members, 10 from the Lok Sabha and 10 from the Rajya Sabha
 - C) 22 members, 15 from the Lok Sabha and 7 from the Rajya Sabha
 - D) 25 members, 15 from the Lok Sabha and 10 from the Rajya Sabha
183. Members of the Rajya Sabha are linked with or involved in which of the following Committees outlined in the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Lok Sabha?
- (1) Committee on Public Accounts
 - (2) Committee on Public Undertakings
 - (3) Committee on the Welfare of Scheduled Castes and Scheduled Tribes
 - (4) Committee on Empowerment of Women
- Select the correct answer using the code given below:
- A) 1 and 2 only
 - B) 1, 2 and 3 only
 - C) 2, 3 and 4 only
 - D) 1, 2, 3 and 4
184. The members of the Business Advisory Committee of the Rajya Sabha are:
- A) Elected by the Rajya Sabha members
 - B) Nominated by the Chairman
 - C) Appointed by the President
 - D) Nominated by each party representing the House
185. The following contribute to promoting fairer, more honest, transparent, democratic, and accountable governance, while embracing diversity and pluralism:
- A) Religious organisation
 - B) Community organisations
 - C) Civil society organisations
 - D) Regional organisations
186. The Right to Information Act came into force from:
- A) 2000
 - B) 2002
 - C) 2005
 - D) 2007

187. Read the following statements concerning the Lokpal:

(1) The Lokpal has three main branches, legislative, administrative and judicial

(2) The legislative branch addresses corruption cases involving elected officials, the administrative branch handles issues related to bureaucracy, and the judicial branch manages cases within the legal system.

Which of the statements given above is/are correct?

A) 1 only

B) 2 only

C) Both 1 and 2

D) Neither 1 nor 2

188. Who is responsible for auditing all the public expenditures from the Consolidated Fund of India?

A) Public Accounts Committee

B) Comptroller and Auditor General of India

C) Estimates Committee

D) The Ministry of Finance

189. As per the Right to Information Act, where the information sought concerns the life or liberty of a person, the same shall be provided within:

A) Twelve hours after receipt of the request

B) Twenty-four hours after receipt of the request

C) Thirty-six hours after receipt of the request

D) Forty-eight hours after receipt of the request

190. Consider the following about the checks and balances:

(1) The judiciary exercises judicial review over executive and legislative action

(2) The legislature reviews the functioning of the executive

Which of the statements given above is/are correct?

A) 1 only

B) 2 only

C) Both 1 and 2

D) Neither 1 nor 2

191. As per the Consumer Protection Act, 2019, a District Consumer Disputes Redressal Commission should consist of:
- A) A President, and not least, two members
 - B) A Chairman and not less than three members
 - C) A Commissioner and not less than four members
 - D) An Executive Officer and not less than two Deputy Executive Officers
192. Which of the following is the nodal institution for achieving Sustainable Development Goals in India?
- A) Department of Environment and Forests
 - B) Department of Social Justice
 - C) Directorate of Agriculture
 - D) NITI Aayog
193. A Citizens' Charter represents the commitment of the Organisation towards:
- (1) Quality and time frame of service delivery
 - (2) Grievance redress mechanism
 - (3) Transparency and accountability
- Select the correct answer using the code given below:
- A) 1, 2 and 3
 - B) 1 and 2 only
 - C) 1 and 3 only
 - D) 2 and 3 only
194. The National Telemedicine Service has emerged as the world's largest telemedicine implementation in primary healthcare. What is the name of it?
- A) E-Arogya
 - B) E-Ayush
 - C) E-Sanjeevani
 - D) E-Health
195. When did the Right to Education Act (RTE) come into force?
- A) 2nd October 2009
 - B) 1st April 2010
 - C) 15th August 2014
 - D) 26th January 2014

196. The aim of the following is to deliver safe and sufficient drinking water via individual tap connections to every household in rural India:
- A) National Ganga Mission
 - B) Atal Paani Ayog
 - C) Jal Shakti Ayog
 - D) Jal Jeevan Mission
197. Consider the following about PM Street Vendors Atmanirbhar Nidhi (PM SVANidhi):
- (1) It is a special Micro-Credit Facility launched by the Ministry of Housing and Urban Affairs for providing affordable loans to street vendors.
- (2) It facilitates collateral-free Working Capital loans up to ₹ 1,00,000/- per two-year tenure with interest subsidy of 10%.
- Which of the statements given above is/are correct?
- A) 1 only
 - B) 2 only
 - C) Both 1 and 2
 - D) Neither 1 nor 2
198. The following is a cohesive platform aimed at learning, sharing, and motivating efforts for Viksit Bharat:
- A) The PMO Direct
 - B) NITI for States
 - C) NeGD
 - D) Ek Bharat Shreshtha Bharat
199. This program seeks to enhance the skills of beneficiaries under the Mahatma Gandhi NREGA, improving their livelihoods and aiding their shift to full-time employment:
- A) Atal Udyog Mission
 - B) Swayam Poshak Abhiyan
 - C) Grameen Atmanirbhar
 - D) Project 'Unnati'
200. The following initiative aimed to enhance public health delivery and community accountability through decentralisation, monitoring, evaluation, and health programme integration:

- A) Bharat Har Ghar Swasthya Yojana
- B) Universal Immunisation Programme
- C) The National Rural Health Mission (NRHM)
- D) Deen Dayal Swasthya Suraksha Abhiyaan